POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VEČERNIK

Leto XIII. Štev. 250

TELEFON UREDNIŠTVA: 25—67
UPRAVE: 25—67 in 28—67
POSLOVALNICA CELJE Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, torek 31. oktobra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena din 1·—

V pričakovanju glasov iz Moskve

Francoski tisk ugotavlja, da Molotov ni osebnost, ki bi lahko dala novo mirovno iniciativo. — Italijanske napovedi o sovjetskih namerah na jugovzhodu — Ameriški senator poziva Italijo, naj revidira svoje stališče do Nemčije — Francoski vojni cilji v primeru zmage — Hitler je osebno prevzel vrhovno poveljstvo na zahodnem bojišču

Zavezniki odklanjajo rusko iniciativo

PARIZ, 31. oktobra. Havas. **Danes se sestane v Moskvi vrhovni sovjetski svet. Pred dvema dnevoma je krožil glas, da bo Molotov izkoristil to priliko, da izreče besedo o vojni in miru. Pariški listi posvečajo primerno pozornost govoru sovjetskega komisarja za zunanje zadeve. »Petit Parisien« se vprašuje, da-li bo mirovna ofenziva, o kateri se že 14 dni nič ne govori, našla to pot govoro v Rusiji. Nobenega dvoma ni o tem, da bi taki sovjetski poizkusi naleteli v Veliki Britaniji in Franciji na popolnoma upravičeno indiferentnost. List omenja, da Molotov ni osebnost, ki bi mogla ponuditi svoje usluge za sklenitev miru, ker je prav on odklonil podpis angleško-francosko-ruske pogodbe, dočim je podpisal nemško-sovjetski sporazum, ki je opogumil Nemčijo, da je vrgla svoje čete na Poljsko. A tudi trenutek ni dobro izbran, piše list, trenutek, ko se sovjetska Rusija pripravlja staviti svoje zahteve Finski. »Oeuvre« je mnenja, da bo sovjetski diplomat pokazal zelo zmernega in zelo obzirnega nasproti Finski, da pa bo njegov govor, v kolikor se bo nanašal na Francijo in Veliko Britanijo, zelo oster in da bo vseboval strogo kritiko francosko-angleške zunanje politike. Listi »Jour«, »Petit Journal« in »Populair« podajajo vsak od svoje strani razne domneve v pogledu tega, kar bo sovjetski zunanji komisar danes povedal, toda vsi soglasno ugotavljajo, da Francija in Velika Britanija ne moreta pristati na izvršeno dejanje, to je na razdelitev Poljske in na triumf sile.**

Sovjetske namere na jugovzhodu

RIM, 31. oktobra. V tukajšnjih informativnih krogih se zatrjuje, da se pripravljajo sovjeti na veliko politično akcijo na evropskem jugovzhodu in pritiskalo v tem oziru zlasti na Bolgarijo, katero bi radi pridobili kot svoje balkansko oporišče. Zdi pa se, da podpirajo to akcijo tudi iz Berlina. Pričakuje se, da bo Sovjetska Rusija takoj, ko bo končala pogodbo s Finsko, pritisnila na Madžarsko, Romunijo, Bolgarijo in Turčijo in zahtevala, da tudi te države sklenejo z njo zavezniške pogodbe. Vendar se bo poslužila pri tem enake taktike kakor na Baltu, t. j., da se bo pogajala z vsako posebej in po vrsti. V Rimu gledajo na to akcijo z nezadovoljstvom in zdi se, da je italijanska diplomacija pridno na delu, da te sovjetske namere prepreči.

Ameriški apel Mussoliniju

WASHINGTON, 31. oktobra. United Press poroča: Senator King je izjavil našemu poročevalcu, **da je sedaj pravi čas, da prevzame Italija iniciativo za sklenitev miru, opirajoč se pri tem na encikliko papeža Pija XII.** Enciklika bi po njegovem mnenju mogla imeti velik vpliv na italijanski narod, italijansko zunanjo politiko in na vse katoličanstvo. »Sedaj je tudi čas,« je dejal senator, »da narodi, ki nikakor niso boljševiki, podvržejo reviziji svoje razmerje do Nemčije z ozirom na njen sporazum s sovjetsko Rusijo.** Italiji se sedaj nudi priložnost, da izvrši veliko delo, da skliče mednarodno mirovno konferenco, ki naj likvidira sedanji vojni konflikt in izpelje splošno razorožitev. Mussolini bi pri tem lahko računal s podporo vsega katoliškega sveta in tudi vsega ostalega krščanskega.

Litvanci niso navdušeni

KAUNAS, 31. oktobra. **Litvanske čete so vkorakale v Vilno, toda ta dogodek, ki bi bil sicer povzročil po vsej Litvi nepopisno navdušenje, je bil sprejet sedaj precej tiho in celo poparjeno. Večja od veselja nad zasedbo Vilne, je litvanska zaskrbljenost zaradi prihoda sovjetskih čet v Litvo. Litva je bila prej manjša, a sama gospodar v svoji hiši, sedaj je večja, toda v njej se svobodno gibljejo tuja vojska.**

KAUNAS, 31. oktobra. Havas. Ob priliki podpisa rusko-litvanskih vojnih klavzul ugotavlja list »Lietuvos Aidas«, da **je Litva spričo vojnega stanja v Evropi prisiljena sprejeti navzočnost tujih vojaških posadk na svojem ozemlju. To dejstvo ustvarja probleme, ki lahko zavajajo nekatere ljudi v pesimizem.** Ne navajoč natančnega števila ruskih vojaških kontingentov, ugotavlja list: **1. sovjetske čete prihajajo kot zavezniki, a ne kot zmagovalci; 2. njihov prihod niti najmanje ne omejuje pravic litvanske vojske; 3 sovjetske čete prihajajo same, v njihovem spremstvu ni civilnih funkcionarjev in Litva ohranja tako svojo popolno neodvisnost in svojo državno ureditev; 4. prihod sovjetskih čet in njihova nastanitev je urejena po prijateljskem sporazumu; 5. ti prijateljski sporazumi jasno jamčijo, da se sovjetska Rusija ne bo vmešavala v notranje zadeve Litve; 6. prebivanje sovjetskih čet na Litvanskem ne bo povzročevalo nikakršnih gospodarskih težkoč, ker se bo za njihovo preskrbo brigala sovjetska Rusija.**

Velika železniška nesreča v Italiji

RIM, 31. oktobra. Stefani. V tovorni vlak, ki je ob 18.10 odpeljal iz Milana, je nedaleč od Lambrate trčil ekspresni vlak iz Benetk. Osem potnikov je bilo ubitih, okoli 40 pa laže ranjenih. Prometni minister Beni se je takoj podal na mesto nesreče.

MILAN, 31. oktobra. Havas. **Iz razvalin vlakov, ki sta trčila pri Milanu, so izvlekli 11 trupel. Kakor pripovedujejo, sta v trenutku trčenja vozila vlaka s hitrostjo 80 km na uro. Karambol je bil tako strahovit, da sta bila dva vagona brzovlaka prerezana na dvoje, dočim sta lokomotiva in prvi vagon tovornega vlaka prebila druge vagone. Med zveriženo gmoto železja ležijo še ljudje, ki jih reševalci z vsemi tehničnimi pripomočki izkušajo spraviti ven. Bati se je, da je še več smrtnih žrtev. 21 oseb je težko poškodovanih. Število laže ranjenih je tudi zelo veliko.**

Kakšen je bil ukrajinski plebiscit

ČERNOVICE, 31. okt. **Sem so prispele vesti iz Ukrajine, po katerih sovjetski plebiscit ni tako gladko potekel, kakor je videti iz uradnih poročil. V več krajih so imele oblasti velike težave s spravljanjem volivcev na volišča. V Brozezanyh in Konuših pa so se ukrajinski nacionalisti uprli. Oblasti so jih vse postrelile.**

RUSI GRADE UTRDBE NA NOVIH MEJAH?

AMSTERDAM, 31. okt. Exchange Telegraph poroča: **Po semkaj prispelih vesteh pošiljajo Rusi nove čete na sovjetsko-nemško mejo. Govori se tudi, da so pričeli graditi na meji utrdbe.**

NOVA ITALIJANSKA KRIŽARKA

RIM, 31. okt. V Genovi so spustili v morje novo italijansko križarko »Impero«. Križarka je zgrajena po vzorcu »Littorie«, dolga je 230 metrov, njena nosilnost pa znaša 35.000 ton. Gradili so jo 13 mesecev in je ena najmodernejših bojnih ladij na svetu.

KONEC SVETOVNE RAZSTAVE V NEW YORKU

NEW YORK, 31. oktobra. Včeraj je bil zaključen tu veliki mednarodni velesejem, danes se pa zapre svetovna razstava.

Skaljeni odnošaji med Rusi in USA

NEW YORK, 31. oktobra. **Ameriški poročajo, da se opaža v sovjetskem tisku vedno ostrejše pisanje proti Zedinjenim državam Severne Amerike. Sovjetski listi ostro napadajo dogodke na Finskem, okniitev prepovedi izvoza orožja prikrito tudi zavzemanje za Finsko. V tem je ton sovjetskega tiska skoraj čisto podoben stališču, ki ga zavzema nemški.**

WASHINGTON, 31. oktobra. Po pisanju ameriških listov **bo ameriška vlada zahtevala od sovjetske Rusije odškodnino, ki je nastala zaradi zadržanja parnika »City of Flint«.** Težkoče, ki jih stavili v Moskvi ameriškemu poslaniku, ko je hotel stopiti v stik z ameriškimi mornarji na omenjeni ladji, **so vzbudile v Ameriki veliko nezadovoljstvo. Splošno se izjavlja, da postopanje sovjetov ni v skladu z nevtralnostjo.** Ministrstvo zunanjih del je prejšnji teden poročilo poslanika v Oslu Biddlu, ki sporoča, da je iz dobro poučenega vira izvedel, da je parnik »City of Flint« prispel včeraj ob 13. uri pod nemško zastavo v Tromsö, ob 14. uri je pa nadaljeval pot proti jugu.

Mariborska napoved. Pretežno oblačno in hladno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 10,5, danes najnižja —1.8, opoldne 3.4.

Francoski vojni cilj je razkosanje Nemčije

Nemški poročevalski urad o uradnih in neuradnih izjavah o vojnih ciljih Francije. „Po vojni ne sme biti več Nemčije, ampak smejo biti samo še Nemci"

BERLIN, 31. oktobra. DNB. Medtem ko izjavljajo v Parizu in Londonu uradno, da vodijo sedanjo vojno proti nemškemu narodu samo »za pravico in svobodo, ne pa za osvajanja«, so ostali glasovi čisto drugačni in tudi ni nobenega dvoma, da se za njimi skrivajo resnični cilji, in ne za uradnimi izjavami. Tako piše bivši francoski vojni minister Fabry v »Matinu«, **da sta mir in zedinjena Nemčija nezdružljiva. S tem govori odkrito za razbitje Nemčije, kar naj bi bil glavni francoski vojni cilj.** Dalje zahteva, da zasedejo Francozi obe obali Rena. **»kajti tri vojne z Nemčijo v eni človeški generaciji so bile dovolj in je treba zato z Nemčijo kot vojaško silo za vselej obračunati«.** Tudi francoski narod, pravi Fabry, se vedno bolj ukvarja z vprašanjem, kaj je treba storiti, da se v bodoče preprečijo vsi konflikti z nemškim narodom. V prihodnji mirovni pogodbi mora biti zato za francosko varnost bolje poskrbljeno, in **to dejstvo mora stati visoko nad vso metafiziko človečanstva.** »Po končani vojni in popolni zmagi morata Francija in Belgija, ki imata enake interese, na ves glas zahtevati, da se za vselej zasede tudi ozemlje na desnem bregu Rena.« Taki glasovi o zahtevi po razbitju Nemčije pa postajajo v Franciji od dne do dne bolj glasni. V tem smislu pišejo več ali manj vsi francoski listi. »Candide« piše med drugim: **»Ako se nam ne zagotovi vojaška meja na desnem bregu Rena in razkosanje Nemčije, kaj naj potem še govorimo francoskemu narodu, da ga podpremo v sedanji težki preizkušnji?** »Gringoire« pravi, da je nemška enotnost nesreča za Francijo **in da ima sedanja vojna samo tedaj smisel, ako se ta enotnost razbije.** Končno pa piše tudi »Action Française«, **»da po vojni ne sme biti nobene Nemčije več, ampak smejo biti samo še Nemci«.** — S tem so Francozi jasno odkrili svoje karte in poslej bo vedel vsak Nemec, da v tej vojni ne gre le za kako vladavino, ampak za obstoj Nemčije in nemškega naroda. Ta zavest bo dajala vsakemu Nemcu dovolj moči za končno in popolno zmago.

Hitler prevzel poveljstvo na zahodni fronti

Generalni štab je nastanjen v Gotesbergu — Nemci imajo na fronti 80 divizij — Francozi in Angleži so popolnoma pripravljeni in čakajo na nemški napad

PARIZ, 31. oktobra. Po vesteh iz Berlina **je odšel kancelar Hitler že v nedeljo na zahodno fronto in je včeraj prispel k vrhovnemu generalnemu štabu, nastanjenemu v Godesbergu,** znanem po lanskem sestanku med kancelarjem in Chamberlainom za časa sudetske krize. **S svojim prihodom v Godesberg je Hitler prevzel vrhovno poveljstvo nad nemško vojsko,** ki je zbrana na zahodni fronti ter vzdolž mej Holandije, Belgije in Švice. Računa se, da je zbranih tam okoli 80 divizij. **To dejstvo pomeni uvodno fazo v veliko ofenzivo nemške vojske, ki se je že več časa pričakovala, ni** pa seveda še mogoče prerokovati, kdaj **se bo tudi res začela. Verjetno je, da bodo Nemci počakali še nekaj dni,** da se vreme popolnoma izboljša in se zlasti posuši blato, ki sta ga povzročila zadnji dež in sneg.

PARIZ, 31. oktobra. V zvezi s prihodom Hitlerja na zahodno bojišče in raznimi znaki za skorajšnji pričetek nemške ofenzive se na tukajšnjem merodajnem mestu izjavlja, **da je zavezniška vojska popolnoma pripravljena, da sprejme nemški napad. Zaradi nemške neaktivnosti je imela francoska vojska dovolj prilike in časa, da je Maginotovo utrdbeno črto** še znatno izpopolnila, zlasti na tistih mestih, ki so se zdela v prvotni izgradnji prešibka. Francoske in angleške čete so stalno pripravljene in že nestrpno čakajo, kdaj bodo Nemci prešli v pričakovani napad. Angleži imajo doslej v prvih črtah samo 100.000 vojakov, toda ti so najbolje opremljeni med vsemi vojaki na svetu. Sicer je pa na fronti doslej še precej mirno, **samo posamezne nemške izvidnice so poizkušale napredovati in zavzeti nekatere samotne prednje postojanke, so pa bile povsod odbite.**

PARIZ, 31. okt. **Poročilo od davi pravi, da je bila noč na vsej fronti mirna.** e

Dogodki na morju in v zraku

PARIZ, 31. okt. Havas. Po večdnevni nedelavnosti je letalstvo včeraj vnovič stopilo na plan. Pod zaščito eskadrilj lovskih letal, leteč visoko nad oblaki, so se izvidniška letala podala na rekognosciranje nemškega zaledja. Pretekli teden so slabo vreme, nizko viseči oblaki in stalni vetrovi onemogočili kakršno koli izvidniško akcijo letalstva. Pri sedanjem stanju operacij, ko je že gotovo, da se nemške čete kopičijo za fronto in se na levem bregu Rena vršijo koncentracije največjega strateškega pomena, je francosko poveljstvo z veseljem pozdravilo izboljšanje vremenskih razmer. Nastop lepega vremena je pomagal francoskim in angleškim izvidniškim letalom, da so pridobila veliko koristnih obvestil. V ostalem se na fronti nadaljuje dosedanja delavnost ,to je manjše praske med naprej pomaknjenimi postojankami in patruljami, tu in tam topniški ogenj in sovražnikovi napadi na manjše francoske prednje straže.

LONDON, 31. okt. Včeraj so angleška letala izvršila izvidniške polete nad severno Nemčijo in fotografirala veliko število letališč. Eno letalo se ni vrnilo.

PARIZ, 31. okt. Na zahodni fronti je bila včeraj velika aktivnost letalstva. Tudi nemška letala so imela izvidniške polete. Pri tem je bilo eno letalo sestreljeno in je padlo za britske linije.

LONDON, 31. okt. Reuter. Ministrstvo za letalstvo sporoča,, da sta dve angleški letali včeraj izvršili obširna izvidništva nad letališči po severni Nemčiji. Navzlic slabemu vremenu sta oba letalca prinesla važna poročila in posnetke raznih važnik objektov.

LONDON, 31. okt. Dva nemška bombnika sta napadla angleške rušilce v okolici sipine Dogger bank v Severnem morju. Ladij nista zadela, če sta se vrnila v baze, se ne ve.

LONDON, 31. oktobra. Nemške podmornice so potopile angleške tovorne ladje »Malabar«, »St. Nidan« in »Lynx« ter neko norveško transportno ladjo. Vse ladje so bile manjše. Največja je imela le 8000 ton.

LONDON, 31. okt. Reuter. Sinoči se je v Hullu izkrcalo sedem ljudi od posadke potopljenega parnika »Juno«. Po njihovem pripovedovanju sta posadko vzela na krov neka finska in neka norveška ladja. Med rešenimi potniki sta tudi dve ženski.

PARIZ, 31. okt. Med Calaisom in Boulogne so našli na morskem obrežju dve trupli. Eden mrtvih je nemški častnik s potopljene podmornice.

LONDON, 31. okt. Angleži so v zadnjem tednu izgubili 21.000 ton trgovskih ladij, zaplenili pa 19.500 ton nemških ladij. V oktobru so doslej izgubili 65.000 ton, v septembru pa 156.000 ton. Celokupna izguba v dveh mesecih je manjša kakor izguba v enem samem tednu leta 1917., ko so začeli Nemci s podmorniško akcijo. Francozi so izgubili 41.000 ton, kar predstavlja nekaj manj kakor 1% celokupne mornarice, zaplenili so pa 19.000 ton.

Danes pričetek debate v kongresu

WASHINGTON, 31. oktobra. Havas. Poslovniški odbor kongresa (parlamenta Zedinjenih držav Severne Amerike) je sklenil, **da se določi debata o spremembi zakona o nevtralnosti, ki je bila v senatu sprejeta že pretekli petek, za danes in za jutri. Glasovanje o spremembi bo najbrže v četrtek ali najkasneje v petek dopoldne.** Eden izmed newyorških republikanskih poslancev je sicer nastopil proti temu sklepu in želel debato zavleči, toda večina je njegovo namero odklonila.

WASHINGTON, 31. oktobra. Debata v kongresu, ki se danes pričenja, bo zelo skrajšana in omejena, tako da bo končana prav gotovo v dveh dneh in bo nato takoj mogoče glasovanje. **Ker je zagotovljena velika večina, ni nobenega dvoma, da bo prepoved izvoza orožja v vojskujoče se države že do konca tega tedna popolnoma razveljavljena in se bodo potem takoj lahko pričele prve dobave.** Računa se, da bodo prve pošiljatve odšle iz USA najkasneje v začetku prihodnjega tedna. Te pošiljatve so že pripravljene za odvoz.

ŠE VEDNO AFERA »ATHENIE«

WASHINGTON, 31. okt. Angleški veleposlanik lord Lothian je izročil ameriški vladi spomenico, ki obravnava potopitev »Athenie«. V tej noti je rečeno: 1. »Athenia« ni vozila razstreliva in tudi ni imela topov na krovu, 2. potopila jo je podmornica, 3. ni se branila, 4. poveljnik je pod prisego zanikal trditve ameriškega potnika Gustava Andersona, da bi z njim sploh kdaj govoril o vzrokih potopitve. Nemški minister Goebbels je vzel Andersenove trditve za dejstvo, ki pa je daleč od resnice.

»BELA KNJIGA« O NEMŠKIH TABORIŠČIH

LONDON, 31. okt. Angleška vlada je izdala »Belo knjigo« o razmerah v nemških koncentracijskih taboriščih. V uvodu je rečeno, da knjiga ni bila namenjena za javnost, sedaj so jo pa izdali kot odgovor na nemško propagando. V knjigi so poročila angleških konzulov o postopanju z interniranci v Dachauu in drugih taboriščih.

NEMŠKE GROŽNJE AMERIŠKIM MORNARJEM

LONDON, 31. okt. Častniki križarke »Deutschland«, ki je zajela ameriška ladjo »City of Flint«, so grozili posadko, da jo bodo postrelili in ladjo potopili, če bi poizkušala pobegniti. To so povedali rešenci z britske ladje »Stonegate«, ki jo je »Deutschland« potopila štiri dni preden je zajela ameriško ladjo. Pri njih je bil postopek isti.

WASHINGTON, 31. oktobra. Havas. Zunanje ministrtsvo še vedno budno zasleduje ves potek zadeve s parnikom »City of Flint«, tako je izjavil Cordel Hull časnikarjem. Minister je pristavil, da ameriška vlada zdaj dela na tem, da zsigura varnost posadk ameriških ladij, vendar o tem zaenkrat še ni sklenjeno, kaki ukrepi bodo storjeni.

FRANCIJA BREZ PRAZNIKOV

PARIZ, 31. okt. Vsi prazniki, narodni in cerkveni, so za časa trajanja vojne odpravljeni.

Pred vrnitvijo finske delegacij v Moskvo

HELSINKI, 31. oktobra. Havas. **Kakor je znano, je bil včeraj zjutraj izdan komunike o pripravljanju finskega odgovora ruski vladi, toda do sinoči niso bile objavljene še nobene podrobnosti o tem odgovoru. V zunanjem ministrstvu so samo izjavili, da bo finska delegacija čas do svojega odhoda v Moskvo porabila za izdelavo novih navodil, ki jih je prejela od vlade.**

NOVA ŽIDOVSKA NASELBINA V PALESTINI

JERUZALEM, 31. okt. Havas. Severno od Huleha na sirski meji je ustanovljena nova židovska poljedelska kolonija. Tam so se naselili večinoma Židje iz Poljske in Litve.

OBSODBA ŽIDOV V PALESTINI

JERUZALEM, 31. oktobra. Havas. Vojno sodišče je razsodila o aferi 43 židovskih ekstremistov, ki so bili aretirani 5. oktobra v Beisanu v bližini transjordanske meje, ko so tihotapili orožje in strelico. Eden je obsojen na dosmrtno ječo, ostali obtoženci pa na deset let.

BRAZILSKA NAROČILA V USA

WASHINGTON, 31. okt. Brazilska vlada je naročila za skoro 600 milijonov dinarjev novih ladij in železniškega materiala v USA.

PRCHALA VRHOVNI POVELJNIK ČEŠKOSLOVAŠKIH ČET

PARIZ, 31. oktobra. Češki general Prchala, ki se je bojeval v Karpatski Ukrajini in nato na Poljskem, je prispel v Pariz in bil imenovan za vrhovnega poveljnika češkoslovaških čet, ki se bojujejo na strani zaveznikov proti Nemcem.

ITALIJANSKO-BOLGARSKA POGAJANJA

RIM, 31. oktobra. Stefani poroča iz Sofije: Italijansko-bolgarska gospodarska pogajanja potekajo v najprisrčnejšem ozračju.

SEJA FALANGISTIČNE JUNTE

MADRID, 31. oktobra. Stefani. Danes bo politična junta falange imela svojo prvo sejo ob 22. po španskem času. Predsednik politične junte minister Serano Suner bo imel po radiu govor za vso Španijo, ki ga javnost pričakuje z največjim zanimanjem.

HUDA ZIMA V SEVERNI ITALIJI

BERLIN, 31. okt. DNB poroča iz Milana, da je v severni Italiji več dni snežilo in je sneg povzročil zlasti v poljedelstvu veliko škodo. V južni Tirolski je plaz zasul neko cesto s snegom in kamenjem, v Istri je neka ženska zmrznila.

POLITIČNI PRETEP V MEHIKI

MEHIKO, 31. okt. Med manifestacijami, prirejenimi včeraj na čast generala Manuela Avicaramaja, kandidata za predsednika mehiške republike, katerih se je udeležilo čez stotisoč ljudi, je nastal pretep. Pri tem sta bili dve osebi ubiti, 15 pa je ranjenih.

RUSKO-BOLGARSKA TEKMA ODGODENA

SOFIJA, 31. okt. Nogometna tekma med bolgarsko in rusko reprezentanco, ki naj bi se v kratkem odigrala, je preložena na nedoločen čas.

Borza. Curih, 31. oktobra. Devize: Pariz 10.10, London 17.82½, New York 446, Bruselj 74.12½, Milan 22.50, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Stockholm 106.25, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10, Buenos Aires 105½.

Prihodnja številka »VEČERNIKA« bo zaradi praznika izšla v četrtek.

Domači zapiski

Konferenca o prenosu po[...] na banovino Hrvatsko

Podpredsednik vlade dr. Maček [...] finančnim ministrom dr. Šutejem pri[...] v Beograd. Včeraj je bila prva konfere[...]ca, ki se je bavila s prenosom poslov [...] banovino Hrvatsko. Posvetovanja [...] bodo nadaljevala in bo stilizirana [...] končna uredba o prevzemu poslov po[...] meznih ministrstev po hrvatskem ban[...]

Dr. Krnjević v Beogradu

Generalni tajnik HSS dr. Juraj Krn[...]vič je včeraj v spremstvu pomočnika [...]nančnega ministra dr. Filipančića odp[...]toval v Beograd. Je to Krnjevićev p[...] obisk prestolnice po povratku iz emigr[...]cije.

Ban Subašić uradništvu

Na plenarni seji predstavnikov po[...]meznih banskih oddelkov je ban dr. S[...]bašić med drugim dejal: »S prenos[...] poslov s centralne oblasti na banov[...] Hrvatsko prevzema banska oblast n[...]mo veliko dela, temveč tudi polno o[...]vornost pred narodom in zgodovino. [...] odgovornost je tem pomembnejša, [...]pada organizacija Hrvatske v čas na[...]jih napetosti v Evropi, v dobo mo[...] socialnih pretresljajev in moralnih v[...]not, ki sežejo tudi do narodnih slo[...] Hrvatski. Prav ta dejstva morajo v[...] banske organe, da osnujejo svoje d[...]vorno delo na širokih temeljih soci[...] uprave s poglobljenim pravnim, socia[...] in političnim razumevanjem stvari. Da [...] vse to doseže, je treba imeti vprav v [...] novini Hrvatski mnogo takta, nesebno[...]sti in požrtvovalnosti.«

Demanti o uradniških pla[...]

Listi so prinesli vest beograjske[...] »Vremena« o povišanju uradniških p[...] ki smo jo objavili tudi mi. Iz kabi[...] finančnega ministra pa zdaj demanti[...] da bi dali kakršno koli obvestilo o [...] zadevi.

Nova razdolžitev za k[...]

Poljedelski minister dr. Branko [...]lović je sprejel novinarje ter jim med [...]gim dejal, da je nova uredba o kmečk[...] dolgovih in njih likvidaciji že izdel[...] Uredba ima namen, da po novih soci[...]nih vidikih donese končno rešitev pr[...]čega vprašanja našega podeželja. Kme[...]ski dolgovi so v glavnem razdeljeni [...] skupino, v kateri bi posestniški tem[...] utrpeli škodo in skupino, kjer se dolg[...] še lahko poravnajo, ne da bi se uni[...] kmetska posest. Po tem ključu je m[...]strstvo dognalo, da je malih poljedelc[...] in posestnikov, ki dolgujejo do 5[...] din 715.857. Njih dolg znaša skupaj [...] 2.189,289.455! Dolg srednje prem[...] poljedelcev in posestnikov, ki [...] 16.338, znaša 606,879.938.89. Načelno [...]šitev kmetskih dolgov v prvi skupi[...] po izjavi ministra zamišljena tak[...] se v prvi vrsti zaščiti kreditno kmečko gospodarstvo.

Po[...]lična aktivnost Madžarov

Pred volitvami v skupščino so posk[...] tudi vodje madžarske narodne manjši[...] v Jugoslaviji aktivni. Madžarski publ[...]cist Havaš piše v subotiškem »Napr[...] med drugim, da je danes Jugoslavija po [...] doseženem sporazumu med Cvetkovićem [...] in dr. Mačkom oaza miru sredi vih[...] Evrope. Volitve bodo prva prilika, da [...] narod spet izjavi na demokratski na[...] o svoji volji. Madžari v Jugoslaviji [...] nimajo svoje politične organizacije, [...] Madžari pa bodo zelo radi stavili svo[...] sile na razpolago konstruktivni izgradn[...] države. Madžari v Jugoslaviji se niso [...] dali nikoli zavesti razdiralnim vabam [...] Prijateljstvo med Jugoslavijo in Madžar[...]sko je postalo prisrčno, prva uspešna [...] posreduje med Budimpešto in Bukarešto [...] za rešitev spornih zadev. Pisec poziva [...] Madžare v Jugoslaviji, da naj se drže [...] daleč od vseh skrajnosti, da naj se ne [...] vežejo na katero koli stranko, ki se bori [...] za državnopravno ureditev, niti naj ne [...] slede voditeljem, ki koketirajo z ekstre[...]mi. Iz vsega članka izzveneva misel, naj [...] se Madžari po 10letnem odmoru spet [...] oprimejo lastne politike.

Dan mrtvih na vaškem pokopališču

Vseh mrtvih dan. Vsa trudna in zamišljena sanja nad prirodo jesen. Občutki minljivosti in bolestno razpoloženje ujema človeška srca in preveva v globino duše. Misterij smrti občuduje in ugaja doumeti slabotno bitje: človek. Ta to more doumeti človek, da vse umirja, da napravi prostor drugemu novemu življenju.

Tam za vasjo, idilično mirno vasjo, leži za živo ograjo božja njiva, poslednji dom vaščanov. Kakor list za listom pada človek za človekom, rod za rodom. Kovčeg so ga ponesli na ta kraj, od koder ni vrnitve?

Brez posebnega reda se vrste ob slabo oskrbovani poti gomile, ki so za ta prazne mrtvih prekopane in dobile novo lice. Kameniti, železni in leseni križi predstavljajo spomenik rajnemu, katerega telo pokriva težka ilovnata zemlja. Nad pokopališča stoji nekaj velikih spomenikov, ki se bahavo ozirajo na svoje bivališče okrog sebe. Pod njimi počivajo vaški mogotci, bogataši, ki so gospodovali v vasi, a tudi oni so se morali ukloniti zakonom narave in napraviti prostor drugemu novemu življenju. A ti, ki so gospodovali, se morajo tudi na tej božji njivi, kjer so vsi enaki, ločiti od onih, katerim so gospodovali. Ta razlika se izraža v velikosti spomenika in po zlato blestečih napisih.

Krog in krog počivajo zemljani, poslužniki, ki jim ni bilo usojeno gospodarit, ampak so sključeno orali svojo njivo in se potili v potu svojega obraza za svoj vsakdanji kruh. Kakršno je bilo njih življenje, mirno,brez napuha in ponosti, takšen je tudi njihov poslednji dom, grob. Brez ošabnih, visokih spomenikov, brez blestečih napisov in verzov, preprost križ, s skromnim napisom krasi njihove grobove.

Tam v kotu so osamljeni grobovi. Porasli so s travo, brez spomenika, niti križa ni ob vzglavju. Trava je zrasla preko gomile. Nihče ne ve, kdo počiva tu. Morda počiva v enem izmed teh grobov utrujen popotnik iz daljnih krajev, ki ga je prinesla dolga pot v to vas, kjer je ugasnilo njegovo življenje? Morda počiva v drugem vaški revež, ki je umrl zapuščen in ubog? Morda počiva v tretjem grobu ubog vojni ujetnik, ki ga je usoda vojne vihre prinesla od daleč semkaj?

Tudi ti ljudje so nekoč živeli in delali, a sedaj počivajo tam ob strani zapuščeno in spokojeno. Bridek, ampak tudi svetel nam bodi njihov spomin.

Božja njiva kaže sedaj svečano sliko. Pridne roke kopajo, vtikajo rože bele, rumene, rdeče, popravljajo polomljene križe in pletejo vence. Drobne lučke brle po grobovih v večen spomin rajnih.

Zvonovi v vaški cerkvi zvonijo. Njih mili glasovi se kakor pesem srebrnih strun zlivajo preko božje njive, poslednjega počitka svojih faraonov. Sključeni in nemi korakajo sorodniki, znanci in prijatelji na obisk svojim dragim. Molče stoje okrog gomile, le ustne se premikajo v vroči molitvi. Le tam v kotu pri onih zapuščenih grobovih ni nikogar, nihče ni vtaknil v steptano zemljo rožico, nihče ni prižgal svečke.

In koliko takih zapuščenih grobov je po naših vaških pokopališčih, ki samevajo v koteh za živo ograjo? Tudi ti, ki tam počivajo so nekoč živeli med nami, so nekoč hodili po tej zemlji, a danes ne ve nihče več za nje.

Morda so srca teh umrlih bila mehkejša, kakor pa ona onih, kjer stoje bahati spomeniki v znak oblastnosti in prešernega življenja?

Zvečer ko lega mrak pade tudi na te zapuščene grobove ozek plamen luči s sosednjega groba in zapuščen grob postane ožarjen in svetel. Veter pa poveje in ozek plamen zaplapola in meče pošastne sence. Ob tem pogledu, v tej čudni tesnobi zaplaka srce opazujočega.

Lepa manifestacija obmejnega učiteljstva

Zborovanje učiteljstva ljutomerskega sreza v obmejni Gornji Radgoni minulo soboto je bila lepa narodna manifestacija. Pri tej priliki se je učiteljstvo poslovilo od svojega dolgoletnega predsednika g. Mavriča, ki je šel v pokoj.

Iz vseh poročil je vel duh tovarištva in dela za šolsko prosveto in stanovske zadeve učiteljstva. Stari odbor je dobil razrešnico, novoizvoljeni odbor se bo konstituiral na prvi seji. G. Stopar iz Ljutomera je v jedrnatih besedah orisal zaslužno delo g. Mavriča, ki je bil od l. 1900 aktiven član stanovske organizacije ter desetletja predsednik društva. Vse njegovo delo je bilo posvečeno šoli in narodu ob meji. G. Mavriču je bila izročena krasna diploma, delo akademskega slikarja g. Kavčiča.

G. Mavrič se je ganjen zahvalil za izkazano čast in poudaril, da je njega pri vsem dolgoletnem delu vodilo izpolnjevanje dolžnosti, iskreno tovarištvo in čuvanje ugleda svojega stanu, ki vse naj bi vodilo naše učiteljstvo, ki je ob meji zvest branik narodnih interesov.

HUDA URA NAD POHORJEM

V soboto popoldne je divjala pri Sv. Martinu na Pohorju strahovita huda ura, kakršne niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Skoraj eno uro je grmelo in bliskalo. Strela je udarila v stolp cerkve sv. Urše na Pohorju, razbila križ in razrušila zidove. Med treskanjem je ves čas padala debela toča.

Slovo

Otilija Lešnik-Maher

Od matere slovo je vzel,
ko zjutraj je na delo šel;
še tisti dan je zanj molila,
ki ga tak srčno je ljubila.

Pri Dupleku so most gradili,
Zelenko Štefan je med njimi.
Tam doli s Ptujskega polja
ta mladi je tesar doma.

Valovi Drave so šumeli,
ko da nagrobnico bi peli,
morilka pa, zavratna Drava
si svojo žrtev že je zbrala.

Gospodje z mesta so prišli
in delo si ogledali.
Trpin v nevarnem delu si
svoj kruhek služi, da živi.

Tesar na vrvi mlad visi,
da tram na mostu pritrdi.
Že se je smrt zarežala,
mu s koso vrv prerezala.

In pred gospodov vseh očmi,
tesar se mladi utopi.
In nihče, nihče teh ljudi
ne more mu pomagati.

»Oh, srečno, srečno, mati vi,
ti sestrica in brateci.
Zdaj duša moja k Bogu gre,
telo zalivajo vode.

Vi znanci in prijatelji,
lepo smo skupaj delali,
minil je moj delovni čas,
Bog me poklical je pred vas.«

Valovi ga objeli so,
zavlekli ga na temno dno.
Ga videli ne bomo več,
odnesla Drava ga je preč.

»Spomin moj pa naj bo pri vas,
življenje traja kratek čas.
Da bi enkrat vsi skupaj bli,
pri Bogu gor nad zvezdami!«

*

Opomba. Pesem nam je poslala preprosta kmetica. Napisala jo je ob priliki tragičnega dogodka prejšnji teden pri delu na dupleškem mostu, ko je utonil v Dravi 19 letni posestniški sin Štefan Zelenko, o čemer smo poročali. — Take pesmi še na štajerskem podeželju vedno nastajajo. Zloži jih preprosto ljudstvo samo. Poje pa jih prebivalstvo po večerih, ko se zbere k obrezavanju repe, korenja, k ličkanju ali pa luščenju bučnic. Pesmi so izrazito pripovedne, s krepkimi pesniškimi prispodobami. Redko boste našli na podeželju kmetico, ki ne bi imela debelo zbirko takih pesmi, nastale ob dogodkih, ki so pretresli okolico. Naše kmetice te pesmi pridno prepisujejo v svoje „Pesmarice".

Prvo slovensko industrijsko podjetje v Beogradu

Dasi je slovenski živelj v Beogradu že od prvih povojnih let precej močan, je vendar le malo Slovencev, ki bi se s svojo podjetnostjo uvrstili med beograjske gospodarske kroge. Zato je vzbudil tem večjo pozornost uspeh mladega, toda podjetnega Slovenca Alojza Žitnika, ki je pred kratkim ustanovil v Beogradu prvo slovensko industrijsko podjetje »Kemična industrija Žitnik in drug«, katera že po par mesecih obratovanja zaposluje nad 100 delovnih moči.

Pomen tega novega industrijskega podjetja je gospodarski. Doslej smo bili glede produktov, ki jih izdeluje to podjetje, navezani izključno na uvoz iz tujine, predvsem iz Nemčije. Podjetje se bavi z impregnacijo tkanin ter uporablja pri tem nov kemični patentirani izum našega rojaka; za ta patent so se interesirala celo nekatera angleška podjetja. Poleg tega izdeluje podjetje tudi umetni celofan, ki se uporablja za umetna črева. Z ozirom, da se pri nas mesna industrija vedno bolj razvija, je postala tudi potreba po izdelovanju umetnih črev vedno večja. Interesantno je omeniti tudi, da je ta tovarna prva in za enkrat edina te vrste ne samo v Jugoslaviji, temveč na Balkanu sploh ter ima tako možnost na velik konsumni prostor.

Važno je tudi to, da podjetje zaposluje lepo število baš slovenskih delovnih moči. Vedeti moramo namreč, da živi v Beogradu precejšnje število slovenskih družin najbednejše življenje. Te družine večkrat hudo trpe zaradi brezposelnosti, ne da bi bilo koga, ki bi se zanje pobrigal. Novo podjetje »Žitnik in drug« bo gotovo tudi v bodoče gledalo, da zaposli predvsem te najpotrebnejše. — **Ramuh.**

Slovaška uradna agencija naznanja, da bodo v kratkem začeli »čistiti« slovaške knjižnice. Odstranjene bodo vse knjige, ki ne odgovarjajo novemu duhu slovaškega naroda. Med njimi bodo tudi knjige bivšega predsednika ČSR dr. Beneša.

Beograjska reportaža

Beograd, oktobra.

To mesto ne raste z vsakim letom, ampak z vsakim dnem, z vsako uro tako rekoč. Treba samo v kratkih presledkih da prideš semkaj, pa to opaziš. Nova stavba za novo stavbo. In naravnost vrtoglavo je vrvenje, oglušen prometa na Terazijah, zlasti ob večernih urah do pozno v noč. In množice, ki ves dan enomer valovijo skozi vrata Tate ulice, to je kakor semenj. V mrzličnem tempu se poganja življenje Beograda naprej, Zagreb, kakor je tudi živahen, daleč zaostaja, Ljubljana je vas. Vsem, da se je v Beograd zateklo mnogo beguncev, ponajveč iz nesrečne Poljske, a tudi od drugod prihajajo. In kar neverjetno, iz kakih vse življenjskih prostorov se čutijo ljudje za našimi mejami bolj varne kot za svojimi. Očividno ima naša mirna Jugoslavija velik kredit v razburkanem svetu okoli nas.

Pa če pravite, da se bodo ti ali oni morali izseliti iz naših dežela, prosim prijatelji — saj nihče ne bo hotel iti! Bo rajši slekel svojo kožo, kot da bi šel iz zemljice, kjer se mu je vedno tako neznansko dobro godilo.

Dober narod smo, četudi smo reven narod. Kako reven, to najbolj opazaš v Beogradu. Tako bridko razcapanih postav, kakor jih srečavaš po beograjskih bulvarjih med elegantno publiko, — obupen kontrast! — pri nas doma ne vidiš, so tako rekoč policijsko prepovedane. Tu pa imajo dostop celo v palače ministrstev. Siromaki, prosilci, včasih kar v trumah. Pa moram resnici na ljubo povedati, da sem bil priča, kako je tako deputacijo bosjakov sprejel sam gospod minister, vsem segel v roko in jim dejal »mila braćo«. Saj siromak gre navsezadnje potolažen že s samo dobro besedo.

Siromašen narod smo v bogati deželi, a če nas Bog obvaruje kuge, lakote, vojne, draginje in šibe potresa, si bomo že opomogli. Kaže vsaj na to. Prihajajo v Beograd danes ti, jutri oni gospodje iz velikega mesta z veliko valuto. V neki velebanki mi je skrivnostno pošepetal sluga: »Konferenca za konferenco, tako, brate, ti gre zdaj dan za dnem.« In mi našteva goste iz tujih dežel, ki bi si jih človek ne mislil. Razumem, vojna, za nevtralce kupčija. Tvoja smrt, moje življenje, tako je na tem božjem svetu.

Takole na zunaj pa se tudi v Beogradu prav nič ne pozna, da divja po Evropi vojna furija. Razen da so tam na Kalimegdanu naredili nekaj zakloniščč. Kaj primitivnih, le bolj takole za na oko. In nekje se tam na jesenskem soncu beli visoka kopica izkopanih človeških kosti, bog ve kako starih, vse strohnelih. Saj so tla tod vsenaokoli eno samo grobišče. V dolgih stoletjih zgodovine, kdo bi naštel tisoče in tisoče junakov, ki so padli za to trdnjavo! Saj je za Beligradom tekla rdeča kri, da bi gnala mlinske kamne tri...

Ko zamišljen postojim ob tej koščeni gomili, pa je naenkrat podoba, kakor da se je ena teh lobanj zgenila in gleda vame čudno iz temnih očesnih votlin. Morda je bil to nekdo mojih slovenskih pradedov, morda se je vojskoval tu pod Lavdonom ali kot janičar pod turškim sultanom, kdo ve? Nekaj mi spreleti dušo. Prekrižam se in grem. **ejo.**

Novice

Smrt očeta pod tovornim avtomobilom

V nedeljo je bil velik sejem v gornjih Petrovcih v Prekmurju. Udeležilo se ga je mnogo sejmarjev iz Sobote, ki so se peljali z vozovi in tovornimi avtomobili. Šofer Hujs iz Beltincev je vozil s svojim tovornim avtomobilom tudi sejmsko blago g. Štefana Majerja, krojaškega podjetnika iz Sobote. Na vozu je bilo več sejmarjev. Odpeljali so se iz Sobote navsezgodaj. Na strmem ovinku ne daleč od Gornjih Petrovcev pa je šofer začutil, da je nekaj padlo pod kolesa. Takoj je ustavil avto, ki je na dotičnem mestu itak počasi vozil. Na največje presenečenje vseh pa so ugotovili, da je zmanjkal z avtomobila krojač pri tvrdki Majer Vincenc Kukovec. Našli so ga vsega zgnečenega za avtomobilom. Kako je padel, nihče ne ve. Prepeljali so njegovo truplo v Soboto, kjer je bil pokopan. Pokojni je bil vesten, trezen in delaven človek. Pri tvrdki Majer je bil že dolga leta. Vstopil je v službo kot hlapec ter je šel že 20leten za krojaškega vajenca. Bil je še v najlepši moški dobi. Zapušča ženo in otroke. — Orožništvo je zdaj prepovedalo sejmarjem, da bi se vozili po klancih na polno naloženih tovornih avtomobilih.

Važna navodila za trgovce

Trgovinski minister je izdal dve važni navodili za živinske trgovce in trgovce na deželi. Živinski trgovci smejo na podlagi dovoljenja trgovati tudi zunaj svojega kraja, vendar pa ne smejo prenesti svojega poslovanja popolnoma iz območja oblasti, ki jim je izdala trgovsko dovoljenje. Živinskim trgovcem je prepovedano na istem sejmu prodajati živino, ki so jo kupili istega dne na tem sejmu. Za kmetske trgovce je dal trgovinski minister tudi važno navodilo. Lastnik kmetske mešane trgovine, ki se preseli v mesto, sme tam opravljati samo tiste trgovske stroke, za katere si je v mestu dobil dovoljenje.

Iz Slovenskih goric

Skrb pred zimo. Mnogi kmetje še niso posejali ozimine, ker je deževje zadnji čas zelo oviralo to delo posebno v nižjih predelih. Povsod primanjkuje za zimo potrebnega nastilja, pesa, korenje in repa so še po večini na polju.

Vinska kupčija se razvija normalno. Od časa trgatve so še vedno obdane od gostov naše vinske kleti in to zlasti od raznih vinskih trgovcev pa kajpak tudi mešetarjev, ki hočejo zopet sijajno zaslužiti. Cene moštu se gibljejo od 2 do 5 din. Letošnji pridelek je po kvaliteti izvrsten. Inozemski dvolastniki so letos veliko količino vinskega pridelka izvozili carine prosto čez mejo, s čimer jim je dana možnost sijajnega izkupička, dočim je naš vinogradnik ponajvečkrat primoran, da svoj pridelek odda skoroda zastonj.

Razne neutemeljene govorice se širijo med našim obmejnim prebivalstvom, ki mnogokrat vzbujajo popolnoma napačno tolmačenje razmer. Med ljudmi se pojavljajo agenti, ki begajo ljudi. So to po večini razni mešetarji in posredniki. Da se temu napravi konec, je treba vsak tak slučaj prijaviti oblastem. V interesu vsega naroda, posebno še našega podeželskega obmejnega prebivalstva je, da ohrani mirno kri. Za nas ni nevarnosti od nikoder, hočemo le razviti življenjsko blagostanje na pot dela in pridobitev dobrin, kot glavni življenjski pogoj.

Iz obmejnega kota

Prvi sneg in trgatev. V noči od četrtka na petek je pobelil strehe prvi sneg, ki je padal med dežjem. V skrbeh so oni vinogradniki, ki še niso končali s trgatvijo. Njih pridelek je ponekod dosegel celo 25.5 odst. sladkorja.

Devet tisočakov je imel skritih v ovojkah neki J. K., kateremu je orožništvo na Tišini pri prehodu meje temeljito izpraševalo vest in ga preiskalo. Denar je bil zaplenjen, tihotapec pa izročen carinskim oblastem.

Prekmurski drobiž

Povratek iz tujine. Pred kratkim se je vrnil iz Francije g. Ivan Camplin, ki je bil izseljeniški duhovnik prekmurskih izseljencev in sezoncev v Franciji. Vrnil se je radi vojnih prilik. Obenem z njim je pripotoval tudi g. Janez Titan, ki je bival v tujini dolga leta in je znan v Prekmurju posebno iz pisanja tednika „Novine".

Na soboškem pokopališču so pred dnevi izkopali nekaj trupel duhovnikov in nun, ki so počivala pri velikem križu ob glavni poti ter jih prenesli za novo zidano ograjo pri kapelici. Kapelico in okolico, ki je bila nekoč zgrajena za družino soboških grofov so prenovili ter drevje v bližini posekali. Tako sedaj počivajo za ograjo poleg nekdanjih fevdalcev tudi ostanki duhovnikov in nun, ki so nekoč umrle v soboški bolnici.

Novi most. V bližini Sobote, na cesti proti Goričkemu, grade novi betonski propust. Propust je na cesti ob vasi Nemčavci. Gradi ga okrajni cestni odbor. Star propust je bil zgrajen z opeko, ki pa je že močno razpadla ter se je na vzhodni strani ceste že precej vdrl. Grozila je nevarnost, da se podre še ostali del. Zato so ga sedaj nadomestili z betonskimi cevmi. Med gradnjo so usmerili ves promet skozi Nemčavce.

Grajski kino v Soboti predvaja v četrtek, petek in soboto velefilm „Bela smrt".

Poljčane

Nenadna smrt mladega moža. Te dni je nepričakovano preminil bivši delavec na Magerlovi žagi 27 letni Franc Šerbel Šerbel se je še nedavno poročil in je zapustil mlado vdovo. Pogreba se je udeležilo lepo število njegovih delavskih tovarišev. Tovarna Magerl, pri kateri je bil pokojni svojčas zaposlen, je poklonila vdovi ob smrti znatno podporo.

V Studenicah pri Poljčanah bodo gradili vodovod. Dne 6. nov. ob 11. uri bo na mestu samem ugotovitvena komisija. Mejaši in interesenti so k tej razpravi vabljeni.

Ne pozabi naročnine!

Zborovanje brivskih in frizerskih mojstrov

V nedeljo dopoldne so v Celju zborovali brivski in frizerski mojstri iz Celja, Maribora in Ljubljane. Prisostvovali so tudi štirje delegati iz Zagreba. Razpravljali so o važnih stanovskih zadevah, o razmejitvi frizerske in brivske stroke. Izdala naj bi se naredba, ki bi točno določala, da mojstri, ki so si na kateri koli način pridobili pravico, izvrševati obe stroki, obe izvršujejo tudi v bodoče, novi mojstri, ki bi v svojem lokalu hoteli imeti brivsko in frizersko obrt, naj bi mojstrski izpit polagali iz obeh panog, oni mojstri pa, ki bi se bavili ali samo s frizersko ali brivsko stroko, naj bi polagali mojstrski izpit samo iz panoge, s katero bi se bavili. Mezdno vprašanje je bilo odstavljeno z dnevnega reda, ker je v veljavi uredba o minimalnih mezdah. Govora je bilo tudi o enotnem postopanju pri polaganju mojstrskih izpitov. Izražena je bila želja, da bi se obrtniškim zadevam posvečalo več pažnje.

o. **Vsem poverjenikom(icam) Vodnikove družbe.** Vse one gg. poverjenike(ce), ki še niso poslali nabiralnih pol, prav vljudno prosi Vodnikova družba, da naj jih čimprej pošljejo, da bo družbena pisarna pripravila vse potrebno za ekspedicijo letošnjih knjig. Z razpošiljanjem knjig pričnemo koncem novembra. Prosimo vse gg. poverjenike(ice), da v teh dneh, ki jih imajo še na razpolago za nabiranje članov, pridobijo še vse one zamudnike, ki še vedno odlašajo s svojo prijavo.

o. **Sokol Pragersko na delu.** Sokolsko društvo Pragersko je zopet začelo z delom in se marljivo pripravlja za telovadno akademijo na praznik Zedinjenja.

n. **V Bosni še vedno ugrabljajo dekleta.** V Mrazovcih pri Bosanski Dubici je 24 letni Ratko Dragičević med delom na polju ugrabil s svojimi prijatelji dekle Perso Ručnovo, ko njenih staršev ni bilo doma. Ko so se starši vrnili ter hčerke niso našli, so takoj zaslutili, kaj se je zgodilo. Odšli so po Perso, ali Dragičević jih je pričakal s psovkami ter jih napadal. Posredovati je morala žandarmerija. Primer ni osamljen, saj prihajajo iz Bosne dnevno vesti o ugrabljanju deklet. Po navadi se končajo take „otmice" vedno krvavo.

n. **Brzovlak zavozil v kmetski voz.** Nekaj pred Slavonskim Brodom je zavozil jutranji brzovlak v voz kmeta Antona Vinariča, ki se je peljal čez progo, ker zatvornice niso bile spuščene. Vlakovodja je vlak kmalu ustavil. Lokomotiva je težko poškodovala Vinaričevega soseda, oba vpežena konja pa je docela raztrgala.

n. **Iz ječe je pobegnil, da bi videl očeta.** Iz Šibenika javljajo, da je pobegnil iz jetnišnice na tri leta obsojeni Ilija Bosnič. Ko se je fant čez 10 dni vrnil, je izjavil, da je pobegnil iz ječe, da bi vsaj nekaj besed izpregovoril z očetom.

TEŽKA AVTOMOBILSKA NESREČA PRI CELJU

Sinoči se je s tovornim avtomobilom vračal iz Štor proti Celju 29letni avtoprevoznik Karl Dolinšek iz Petrovč. Na ovinku pri trgovini Godec je v naglem tempu trčil v voz posestnika Franca Tovornika iz Planine nad Sevnico. Pri karambolu se je voz popolnoma razbil, konju pa je zlomilo obe nogi, da so ga morali na mestu ubiti. Avtoprevoznika Dolinška so s težkimi poškodbami po glavi in telesu prepeljali v celjsko bolnišnico.

Če se smrtno ponesrečite,

a niste v redu poravnali naročnine za „Večernik" vsaj do 14 dni pred nezgodo,

izgube Vaši svojci 10.000 din

o. **Iz državne službe.** Poštni minister je postavil za uradniške pripravnike mag. rante Cirila Maliča v Poljčanah, Viljema Valeta na Pragerskem, Ivana Kobale v Celju in Antona Franka na pošti v Mariboru. — Premeščena sta učitelja Josip Mlakar od Sv. Lovrenca v Prevalje in Danijel Kranjc od Št. Danijela v Vuzenico.

Celje

c. **„Rdeči križ"** bo jutri na obeh celjskih pokopališčih pri vhodih pobiral prostovoljne prispevke.

c. **Legija koroških borcev v Celju** vabi člane, da se jutri ob 8. polnoštevilno udeleže spominske maše za padlimi borci v opatijski cerkvi in svečanosti pred spomenikom v vojašnici Kralja Petra Osvoboditelja.

c. **Zdravniško dežurno službo** za danes OUZD v Celju ima jutri zdravnik dr. Drago Hočevar, Kolenčeva 4.

c. **Umrla je** na Glavnem trgu 17 61 let. na zasebnica Mileva pl. Hornung, vdova kinja zdravnika g. dr. Herzmanna. Pokojna je bila rojena v Tuhomericah pri Prapreti, pristojna pa je bila na Dunaj.

c. **Aretiran je bil** radi tatvine krojaški pomočnik Ivan V., doma iz Italije. V Celju je pri neki stranki vzel ženski plašč in rekel, da ga bo popravil, kar pa ni storil, ampak ga je v nekem celjskem gostilnu prodal. Pri isti stranki je ukradel še en nočni plašč. Pri preiskavi se je ugotovilo, da Ivana V. zasleduje radi tatvin in tatvin še laško orožništvo in ljubljanska policija. Oddan je bil sodišču.

c. **Vlom.** V eni zadnjih noči je bil vlomljeno v spalnico posestnika in čevljarskega mojstra Ivana Kosa na Ceste grad. Storilec je prišel v spalnico s narejenim ključem. Odnesel je 700 din gotovine in obleke v skupni vrednosti dinarjev.

c. **Napad.** 19 letnega sina kočarice Antona Nežmaha iz Huma ob Sotli sta napadla delavca Milan Jurak in Marko Ušek iz Desiniča. Z noži sta ga tako dobro delala po glavi in rokah, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

c. **Mestno poglavarstvo** razpisuje dobavo oblačila, obuvala, štirih kompletnih posteljnine, slamnjač in odej za orožniške varnostne straže. Ponudbe je vložiti do vštetega 15. novembra.

c. **Izpred sodišča.** Pred okrožnim sodiščem se je zagovarjal 23 letni delavec Alojz Borovinšek iz Križ pri Podčetrtku. Pri kožuhanju je z nožem zabodel 17 let. sestnikovega sina Franca Bana iz Kostanjevice ka pri Zdolah, ker mu je ta v šali v med kožuhinko nadeval kamenje. Borovinšek vsled poškodbe umrl. Borovinšek je bil obsojen na štiri leta robije. — 12 oktobra t. l. je Cecilija Podpečanova v Št. Janžu pri Slovenjgradcu z nožem prerezala svojemu 2 letnemu nečaku, da je na izdihnil. Mrtvega otroka je nato položila pred hišni prag. Orožništvo je ženo aretiralo. Pri razpravi pa se je ugotovilo, da je storilka neuračunljiva. Tudi psihiatrik-izvedenec je ugotovil slaboumnost. Sodišče je odredilo, da se Cecilija Podpečanova začasno odda v zavod za duševno bolne.

Ptuj

p. **Iz Strnišča.** Ptujsko vojaštvo je vsi dni okopava grobove na velikem vojaškem pokopališču na Strnišču, kjer je iz svetovne vojne pokopanih več tisoč vojakov najrazličnejših narodnosti. Za vse svete popoldne bo tudi spominska svečanost.

p. **Z nožem v hrbet.** Roškar Jože, 25 letni čevljarski pomočnik iz Ženika, Sv. Jurij ob Ščavnici, se je mudil v Galušaku. Ko se je v noči vračal domov, ga je neznani storilec sunil z nožem v hrbet, da mu je ranil pljuča. Njegovo stanje je zelo resno.

p. **Nepriporočljiva šala.** Janez Sprah, 23 letni dninar iz Podlehnika v Halozah in njegov prijatelj sta preizkušala svojo spretnost v metanju. Sprah je pri tem tako nesrečno zletel, da si je zlomil nogo.

p. **Zvočni kino Ptuj** predvaja v četrtek film „Strahovi na potovanja".

Kako se je kočar Janez odrezal pred sodniki

Mislite si, da bi prišli takole pred sodni stol — kar se lahko pripeti navsezadnje vsakemu zemljanu, ki se peha za ljubi kruhek — pa bi vas zašili za pet mesecev. Pet mesecev je navsezadnje lep čas in verjetno je, da bi vas sodnikova sodba pogrela, in da bi vam ne bilo vseeno. Drugače pa je bilo to s kočarjem Janezom Šprahom.

Kočar Janez Šprah je preživel 50 let tam nekje na Selah na Ptujskem polju in moral tretjič pred sodnike, tokrat pred mali kazenski senat okrožnega sodišča v Mariboru. Dvakrat se je zagovarjal v Ptuju, kjer je bil že večkrat, in kjer se je počutil nekam bolj domačega. V Ptuju ni rdečih avtomobilov ne letališča, meščani žive tam nekam bolj patriarhalno življenje. Kmetje gonijo skozi mesto živino na semenj, vozijo krompir in zelje na zimo v mesto ter ga prodajajo meščanom. Ptuj ni Maribor, Ptuj je središče podeželja.

Kočar Janez Šprah je mirno poslušal svoj greh pred sodniki. Obtožnica je docela jasno navajala, kako je Šprah nagovarjal svojo hčerkico Alojzijo, da se je plazila skozi ozko linico in odnesla večkrat iz kleti Blaža Cebeha do 100 litrov vina. Žandarji so kajpada otroka prijeli, otrok pa se je ustrašil in povedal. Kočar Janez je priznal. Pošiljal pa je dekle skozi tisto ozko okence po kis, ki so ga rabili doma za solato in juhe. Kdo pa navsezadnje more priseči, kaj je njegov otrok nosil iz kleti?

Za te Janezove »finte« pa se niso na sodišču prav nič zmenili. Po kratkem zaslišanju so ga zašili na 5 mesecev strogega zapora in na izgubo častnih državljanskih pravic na dve leti. Janeza ni kazen prav nič presenetila.

Sodnik: »Pet mesecev ste dobili, sprejmete kazen?«

Šprah je malo pomislil, nato pa izjavil: »Skoro je malo preveč, ali kaj si čem pomagati?«

Rešiti je bilo treba vprašanje, kje bo Šprah odsedel svojo kazen, v Ptuju ali v Mariboru?

Sodnik: »Najbolje bi bilo, če bi vi zapriv tisto klet, od koder ste nosili vino, seveda v prazno!«

Šprah je dejal: »Ja, ne vem, kje bi bolj bolje sedeti? Tu v Mariboru mi pak preveč znano.«

Sodnik: »Kar pridite, vam bodo naši ljudje že pokazali, kaj in kako. Tudi paket imamo pri nas. Kdaj pa nameravate priti?«

Šprah: »Ko bom imel malo več časa.«

Kočar Janez bi še povedal tisoč reči. Sodnikom se pa mudi. Pred vrati že čaka neki požigalec. Zmenijo se s Šprahom za 1. december, na kar naroči sodnik sluge, naj spravi Janeza iz sodne dvorane. Ali Janez gre sam. Počasi da klobuk na glavo in z zadovoljnim nasmehom pozdravi: »Ja, pa zbogom na...«

V tako lepi harmoniji odhaja redkokdaj obsojenec od sodnika. Kočar Janez je res svoje vrste tič.

Maribor

Za izobrazbo tekstilnega delavstva

Dolgo vrsto let je bil Maribor vkljub močno razviti tekstilni industriji, brez poklicne ustanove, ki bi nudila delavcem in meščencem, zaposlenim v tej panogi strokovno izobrazbo. Vsa ta leta so bili domačini odvisni od tujcev, ki jim niso bili ravno naklonjeni, ter so jih uvažali le v manj odgovoren posel.

Šele l. 1935 se je začelo gibanje za ustanovitev tekstilnega večernega tečaja v Mariboru, ki naj bi nudil v prvi vrsti domačim mojstrom in pomočnikom, nato pa tkalcem in preddelavcem teoretično podlago. Posebno so se zavzele za tečaj in podpirale domačine tvrdke Mariborska tekstilna tvornica, A. Ehrlich, M. Rosner in Jugotekstil. Tako je bil oktobra 1935 tečaj otvorjen.

Lani je Organizacija tekstilnih tehnikov v Mariboru prevzela tečaj ter poverila vodstvo odboru najsposobnejših članov. Odbor je program tečaja izpopolnil tako, da danes uvaja tudi slovenske strokovne izraze v naša tekstilna podjetja ter v veliki meri utrjuje narodno zavest med našim delavstvom, kar je za naš Maribor velike važnosti.

Tekstilni tečaj je dvoleten. Pouk je dvakrat tedensko po 3 ure. Sprejme se vsako leto do 30 tečajnikov. Za sprejem zadostuje dovršena ljudska šola in nekaj let prakse v tekstilnih tvornicah, predvsem v tkalnicah. Prednost pri sprejemanju imajo mojstri in pomočniki, ki še nimajo teoretske izobrazbe in tisti, ki so na željo tvrdke poslani na tečaj. Po 1. letniku dobijo tečajniki prehodno izpričevalo z navedbo uspeha, na koncu II. letnika pa polagajo končni izpit pred izpitno komisijo.

Šolsko leto 1939-40 se prične zaradi vojaških dolžnosti posameznih odbornikov šele v začetku novembra, o čemer bodo interesenti še obveščeni.

SOKOL MARIBOR II Pobrežje
vabi 12. novembra 1939
bogati dobitki skupno din 5'000·—

veliko tombolo

KRIZANTEME, KRIZANTEME... Kakor pomladi je na trgu te dni. Vse cvetoče gomile svežega jesenskega cvetja. Prodajalke ponujajo krasne krizanteme, ki so letos precej drage. Menda jih ni prevec, ker jih je pomoril zgodnji jesenski mraz. Kakor da bi bili na mariborskem trgu namestili nove mize samo za krizanteme, ker so številne stojnice preobložene z njimi. Mnogo je krizantem tudi na otoku Glavnega trga, pred pokopališčem na Pobrežju in pri mariborskih vrtnarjih. Danes na zadnji dan pred Vsemi svetimi je bilo na trgu še posebno veliko cvetja, ki so ga meščani kupovali za grobove rajnih. Ni bilo skoraj gospodinje, ki bi se bila s trga vračala brez krizantem, saj je to cvet jutrišnjega praznika, cvet umirajoče jeseni.

Tudi močnejše dame imajo najbogatejšo izbiro zimskih plaščev pri
„Konfekcija Greta"

m. **Velika družinska tombola z denarnimi dobitki.** Glasbena Matica v Mariboru priredi nepreklicno v nedeljo, 12. novembra od 15. do 17. v veliki dvorani Sokolskega doma (Union) pri pomizah veliko družinsko tombolo z denarnimi dobitki. Žrebanje v predpodali prodanih kart se prične točno ob 15. uri. Karte se dobe v predprodaji na poslovalnih mestih in v nedeljo na licu mesta. Z ozirom na številne in lepe denarne dobitke je pričakovati, da se bo naše prebivalstvo radevolje in v velikem številu udeležilo te tombolske prireditve in to tem bolj, ker gre tudi za to, da pride Glasbena Matica, ta naša prva kulturna ustanova, do novih pomožnih sredstev za čimbolj uspešno izvrševanje svoje kulturne naloge.

m. **Biljardni turnir** mariborskih biljarderjev bo prihodnji teden v kavarni Jakob.

m. **Poročila sta** se gostilničar Herman Ruks in zasebnica Marija Hojnikova.

ALBRECHTOV »OČE« NA POBREŠKEM ODRU

Pretekio nedeljo je bila z Albrechtovo igro »Oče« otvorjena na Pobrežju gledališka sezona, ki jo vodi dramatski odsek Sokola. Dvorana je bila dobro zasedena, igralci pa so pokazali vse svoje gledališke sposobnosti.

Režiser br. Franc Štibil je precej težkoročeželsko igro še dokaj uspešno prediral, njegova zamisel pa je bila tudi nova kulisarija. Br. Rojko je ustvaril lik očeta Divička krepko kmetsko kolorito. Br. Gerželj se je kot njegov sin dobro znašel v vseh težjih scenah. Dobro je podal Bobeža br. Vekjet. Enako dobro je rešil svojo vlogo br. Mihelač, ki je igral kmeta Kopeckega. S. Lukeržičeva je podala lik matere, prežete z ljubeznijo do otrok. Ostale vloge so igrali br. Baša kot njenega sina, br. Kušar delavca, br. Boža Feraut Ano, br. Kumer Krivca, br. Pogler Janača, br. Kragelj bajtarja, br. Pinešek pa Grčo in Gelunkova. Prepolno pa so pazili igralci na izgovarjavo. Želeti pa bi tudi bilo, da bi bilo občinstvo tišje.

Na dan Vseh svetih bodo igralci delo ponovili.

m. **Napad na Pobrežju.** Pred domačo hišo je udaril s trdim predmetom neki delavec 32letnega mizarskega pomočnika Antona Megliča s Pobrežja. Poškodoval mu je oko.

Klobuki. športne čepice v najnovejših oblikah, srajce, samoveznice, rokavice, maco perilo v veliki izbiri pri **A. Hedžet, Maribor**

m. **Za tezensko pošto** ponujajo mnogi hišni posestniki na Tržaški in Ptujski cesti svoje lokale. Poštna uprava je dobila več pismenih ponudb za oddajo lokalov, tako da bo končno le res treba resno misliti na ustanovitev pobreško-tezenske pošte.

m. **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičenim svojcem na dan Vseh svetnikov ima zdravnik g. dr. Wankmüller Alfonz, Maribor, Frančiškanska ulica 8-III.

m. **Pietetna svečanost** Maistrovih borcev bo jutri dopoldne na grobu generala Maistra in pred spomenikom padlih koroških borcev v vojašnici vojvode Mišiča.

m. **Na beograjski** pravni fakulteti je diplomiral Mariborčan g. A. Humar.

m. **Profesorski izpit** so napravili veroučitelji na tukajšnjih srednjih šolah Ivan Bombek, Franc Kolenc, Ferdinand Potokar, Gregor Zafošnik in Ivan Žličar.

Pletene in usnjate rokavice
novodošle
„Konfekcija Greta"

m. **Zadnji Vsi sveti na starem pokopališču.** Javljajo nam, da bi bilo dobro, že iz kulturno-zgodovinskega vidika, če bi dal pokopališki odbor posneti po skupinah posamezne predele starega pokopališča. Pietetno pa bi tudi bilo, če bi se za zadnje Vse svete na starem pokopališču popravili tudi zapuščeni grobovi.

m. **V počastitev spomina pokojne ge. Olge Balonove** so darovali ženski podružnici CMD v Mariboru ga Antonija Dev 100 din, ga inž. Saks 50 din, g. Ant. Hohnjec, ravnatelj jetnišnice 200 din.

m. **O sodobnih knjižnih jezikih** pri slovanskih narodih bo predaval v petek ob 20. uri v Ljudski univerzi prof. Stanko Bunc. Tema je že posebno glede na današnji čas silno zanimiva pa tudi važna. Mnogi jeziki so doživeli po vojni velik razmah, ruščina pa stopa z dneva v dan bolj v življenje.

m. **Protituberkulozni dinar** je v septembru 1939 dosegel vsoto 532.699,45 din. Namenjen je za zgradbo azila jetičnim bolnikom. Vsem darovalcem, hišnim posestnikom in stanovanjskim najemnikom iskrena hvala. — Protituberkulozna liga.

m. **Uradni dan Zbornice** za TOI bo pri Združenju trgovcev za mesto Maribor radi praznika v četrtek, dne 2. novembra.

POČASTITEV SPOMINA NOVINARJA TOMŠIČA

68 let že počiva na starem mariborskem pokopališču prvi slovenski novinar Anton Tomšič, urednik in soustanovitelj »Slovenskega Naroda«, ko je še izhajal v Mariboru in prvi budilec jugoslovanske ideje. Letos, ko se na tem pokopališču obhajajo zadnjič Vsi sveti, se bodo zavedni mariborski Slovenci posebno častno poklonili Tomšičevemu spominu. Združeni pevski društvi »Jadran-Nanos« bosta zapeli na njegovem grobu nekaj primernih pesmi, sledili bodo govori. Kulturna mariborska javnost naj se jutri, na Vse svete, ob 11. uri dopoldne, s polnim razumevanjem oddolži spominu »borca za pravice in napredek slovenskega naroda«, kakor je zapisano tudi na njegovem kamnu.

DAVČNI POZIV ZA ODMERO ZGRADARINE

Davčna uprava poziva hišne posestnike, da vložijo davčne napovedi za odmero zgradarine, in to v času od 1. do 30. novembra. Napoved se mora vložiti za vsa poslopja, tudi za ona, ki uživajo davčno olajšavo. Kdor davčne napovedi pravočasno ne vloži, bo plačal kazen. — Davčna uprava.

m. **Strelska družina na Pobrežju** priredi 4. novembra ob 19.30 v Sokolskem domu članski sestanek. Hkrati bo tudi otvoritev zimskega sobnega streljanja in izročitev diplome najboljšemu strelcu Strelske družine na Pobrežju za leto 1938-39.

m. **Umrl je** v 72. letu starosti upokojeni nadsprevodnik Ivan Ogorevc.

Damsko maco perilo, pletenine, šali, vse vrste nogavic, rokavice, otroško perilo v veliki izbiri pri **A. Hedžet, Maribor**

m. **Novo harmoniko** je doslej še neizsledeni tat ukradel v trgovini Meinel in Herold v Gosposki ulici. Ukradena harmonika je vredna 2800 din.

m. **Žepar** je izmaknil delavcu Antonu Berliču v neki gostilni robček, v katerem je imel zavezane skromne prihranke.

m. **Plašč** je nekdo ukradel livarju Fr. Skazi iz neke gostilne na Betnavski cesti.

VELIK LOV NA KOZJANSKEM

Znani mariborski lovec g. Gustinčič pripravlja skupno z dr. Šmidom iz Zagreba za 4. in 5. novembra velik lov na divje prašiče in lisice v loviščih na Kozjem. Mariborski zeleni bratci bodo odšli v soboto ob 5. zjutraj. Kdor se hoče lova udeležiti, naj se javi pri tvrdki Gustinčič v Kneza Koclja ulici.

Pletene obleke, Jersey-obleke, jopice in puloverje
kupite najugodneje v trgovini te stroke
„Konfekcija Greta"

m **Nočna lekarniška služba:** Od 28. okt. do vključno 3. novembra: Mestna lekarna pri „Orlu", Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Meljske in Aleksandrove ceste, tel. 25-32.

* **Obiščite „Mariborsko menzo"** na Slomškovem trgu, najboljšo in najcenejšo kuhinjo. — Se priporoča M. Drčar.

* **Sokol Maribor II. Pobrežje** ponovi 1. novembra v Sokolskem domu dramo **„Oče"**. Začetek ob 20. uri zvečer.

* **Zlato po zvišani ceni** kupuje **J. Janko,** urar - draguljar Maribor, Jurčičeva ul. 8.

* **Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru,** Rotovški trg, naznanja svojim članom v mestu in najbližji okolici, da se bodo sprejemala od 30. oktobra do vštevši 3. novembra t. l. v glavni zadružni trgovini **naročila za krompir** po 1.15 din za kg. Pri naročilu je treba krompir plačati in izročiti potrebne vreče z naslovom. Naročeni in plačani krompir se bo dostavil članom na dom koncem tega tedna.

Kino

* **Grajski kino.** Ne zamudite si ogledati izvanredni film „Zadnja zapoved", film o junaških pilotih. Errol Flynn. — Ogromen obisk. Do sedaj vse predstave razprodane. Kupite vstopnice v predprodaji.

* **Kino Esplanade.** Največji in najlepši film sezone, film Čajkovskega „Simfonija življenja". Zarah Leander, Hans Stüwe.

* **Kino Union.** Do vključno petka „Chicago v plamenih", veličasten film največjih efektov — čistokrven amerikanski, v nemškem jeziku. Ogromnega svetovnega slovesa! Tyorne Pover, Alice Faye, Don Ameche.

Zvočni kino Pobrežje
31. oktobra in 1. novembra prekrasni film
Herojska dolžnost

Mariborsko gledališče

Torek, 31., ob 20.: Navihanka. Premiera.
Sreda, 1. novembra, ob 20.: Hlapec Jernej in njegova pravica. Znižane cene.
Četrtek ,2., ob 20.: Celjski grofje". C.

Prva letošnja glasbena premiera „Navihanke" bo drevi. Ker so Beneševe operete tudi pri nas posebno priljubljene, se priporoča, da se vstopnice preskrbijo že prej.

Večer Vseh svetih v gledališču. Da se omogoči obisk tudi manj imovitim slojem, se ob znižanih cenah ponovi temu večeru primerna Cankarjeva ljudska igra „Hlapec Jernej in njegova pravica".

Na zalogi imamo vedno najnovejše kvalitetno blago. **Nizke cene** in solidna postrežba prinaša damska in moška modna trgovina
A. Hedžet, Maribor, Aleksandrova cesta 9

Radio

Sreda, 1. novembra.

Ljubljana: 9.15 Prenos cerkvene glasbe; 10.30 Verski govor; 10.45 Duhovne pesmi (plošče); 11.30 Koncert RO; 13.02 Tercet Stritarjevih sester; 13.50 Godalni kvartet; 19.20 Nar. ura; 19.45 Simfonična slika, Ples okostnjakov; 19.50 Uvod v prenos in 20 Prenos iz ljubljanske opere. — **Zagreb:** 20.30 Requiem. — **Beograd:** 6.30 Jutranja oddaja; 19.40 Tamburaški RO. — **Sofija:** 5.45 Jutranja oddaja; 11 Dopoldanski koncert; 14 Popularni program; 19 Večer bolgarske glasbe; 22.30 Popularna nočna oddaja. — **Bruselj II.:** 22.10 Wagnerjev »Lohengrin«; 23 Brucknerjeva Deveta simfonija. — **Praga:** 20.10 Dvořakov »Requiem«. — **Bruselj I.:** 20.30 Simfonični koncert.

Četrtek, 2. novembra.

Ljubljana: 7 Plošče; 7.30 Plošče; 12 Plošče (preludiji in melodije); 13.02 Kvintet pihal; 18 Plošče; 20 Pevski koncert ge. Mile Kogejeve; 20.45 Reproduciran koncert simfonične glasbe; 22.15 Gosli in kitara. — **Zagreb:** 17.15 Koncert ženskega vokalnega kvarteta. — **Beograd:** 12 Opoldanski koncert RO; 13.55 Popularni simfonični koncert; 21 Pesmi poje Kristina Stavrake. — **Sofija:** 6.10 Ljudska glasba; 20 Violinski koncert; 20.30 Vokalni koncert; 21.30 in 22 Ples. — **Stockholm:** 20.30 Wolf-Ferrarijeva opera »Suzanina skrivnost«. — **Rim-Firenca:** 21 Verdijev »Requiem«. — **Praga:** 20 Simfonični koncert; 23 Glasbeni festival. — **Bukarešta:** 20.15 Simfonični koncert.

Na poti iz cerkve obstrelil ženina

V bolnišnico so dopoldne pripeljali 22 letnega kmetskega dninarja Jožefa Kamenška iz Velike Lipoglave pri Ločah. Imenovani je bil včeraj pri poroki. Na poti iz cerkve so svate napadli psi nekega posestnika. Ker so se svatje branili hudih mrcin, se je prizadeti posestnik potegnil za svoje živali in pričel streljati iz samokresa proti svatom. Krogla je zadela ženina v desno stran prsi in ga nevarno ranila.

Pomanjkljivosti pri Treh ribnikih

Trije ribniki spadajo v upravo Mestnega olepševalnega društva, ki pa zelo mačehovsko skrbi za ta priljubljeni del mariborskega parka. Poleti je tu razvito čolnarjenje, pozimi pa je tu eldorado drsalcev. V našem listu smo že večkrat pisali o potrebi ureditve Treh ribnikov. Jezera bi bilo treba očistiti in popraviti oziroma namestiti novo ograjo. Znani so primeri, ko so se tam dogajale smrtne nesreče. Če se malo okajen ponočnjak vrača po temi mimo Treh ribnikov, je v veliki življenjski nevarnosti, da bo padel v nezavarovani ribnik. Sedanja ograja, kolikor je pač je, je ponekod že tako trhla, da se sprehajalec pač ne sme brez nevarnosti nasloniti nanjo. Vse to je treba popraviti. Poleti in pozimi, ko je pri Treh ribnikih vedno živahno, se ljudje zgražajo, da ni tam pitne vode. Sprehajalci so primorani oditi v bližnjo gostilno. Če bi se pozimi pri drsanju pripetila kakšna nesreča, tudi ni vode takoj pri roki. Zaradi tega bi morala že zdravstvena oblast skrbeti, da bi se pri Treh ribnikih napeljal vodovod z zdravo pitno vodo. Vse to so nedostatki, ki jih je treba vsekakor takoj odstraniti.

Zanimivosti

Ko bomo leteli v stratosferi...

Prva spoznavanja klimatskih prilik v visokem ozračju — Letalstvo v bodočnosti

Pred kratkim so ugotovili, da je neki registrirni balon danske vremenoslovne postaje v Kodanju v stratosferni višini prepotoval 850 kilometrov dolgo progo od Danske do Vzhodne marke v fantastično kratkem času dveh ur.

Vsakdanji človek ve le malo o razmerah v ozračju nad tisto višino, kjer predstavlja oblačna stena tako rekoč mejo med talnim ozračjem in svobodno prostornino vesoljnosti. Težko si mislimo, kaj se dogaja v višini nad 8000 m, torej nad višino, kjer plavajo najvišje oblačne tvorbe. Znanost je to ozračno plast nad oblaki sicer že precej proučila, vsaj kar se tiče višine med 8000 in 15.000 m. Vzponi v najvišja gorovja sveta, vzleti s stratosfernimi baloni in z letali, končno uporaba registrirnih balonov so nam že marsikaj povedali o tem, kakšne so razmere v spodnji stratosferi. Toda skrivnosti in nerešenih ugank je tudi tukaj še vedno več nego preveč in marsikaj, kar znanost »ve«, še ni dobro dokazano.

Zračna plovba si že dolgo prizadeva, da bi pomaknila svoje proge iz troposferne nižine, iz ozračne plasti do 8000 m, kjer se dogajajo vremenski preobrati in vremenske motnje, v svobodni prostor nižje stratosfere, ki obsega kraljestvo »večnega črnega neba« v višini med 10.000 in 20.000 m. Upajo, da bo v teh višinah mogoče doseči neprimerno večje brzine, nego so nam danes mogoče. V nekoliko urah bi letala lahko premagala razdalje med celinami. Tako naziranje je okrepil polet omenjenega registrirnega balona danske vremenoslovne postaje, ki je premagal 850 km dolgo pot v presenetljivo kratkem času. Iz te brzine je pač razvidno, da je balon gnal skozi stratosfero severozapaden orkan z brzino okroglo 400 km na uro. Če pomislimo, da merijo običajno največjo brzino vetrov, brzino 12. stopnje, s 150 km na uro, si lahko predstavimo, kakšni viharji vladajo v stratosfernem pasu.

Znano je dejstvo, da morejo prometna letala svoje polete opraviti znatno hitreje, če imajo ugodne vetrove, ki jih potiskajo od zadaj. Brzino vetra je treba prišteti k brzini, ki jo dajejo motorji sami. Velikanske brzine stratosfernih orkanov pa so same takšne, kakršnih običajna prometna letala sama ne dosežejo. Če pomislimo poleg tega, da je stratosferno ozračje dosti bolj redko nego ozračje troposfere in da ima to za posledico spet dosti manjši zračni upor, si lahko predstavimo, kakšne brzine bodo lahko razvijala stratosferna vozila.

Seveda pa stvar ni tako preprosta, da bi nam bilo treba samo dosedanji troposferni zračni promet preložiti v stratosfero. Znanost mora prej opraviti še veliko dela. Predvsem moramo biti točneje poučeni o smereh zračnih tokov v stratosferi in o njihovih spremembah. Predstavljajmo si samo, da bi orkan z brzino nekoliko sto kilometrov na uro pihal baš v nasprotno smer, nego bi jo hotelo ubrati letalo! Znanost mora poleg tega proučiti tudi življenjske možnosti za človeka v stratosferi. Končno pa je treba tudi v konstrukciji sedanjih letal marsikaj spremeniti, kajti stratosferne razmere postavljajo na material popolnoma drugačne zahteve nego ozračje v troposferi, da o zahtevah, ki jih postavlja fantastična brzina, niti ne govorimo. Navzlic vsem teoretskim predstavnikom je torej še dolga pot do rednega stratosfernega prometa.

Oton Habsburški si pripravlja prestol

Brat nadvojvode Otona Habsburšk... Robert se bo po večtedenskem bi... v Londonu vrnil na Francosko. N... voda Oton, pretendent na habs... prestol, biva že dalje časa v Parizu... kor poroča »Neue Zürcher Zeitung«... v Londonu in Parizu marljivo prip... temelj, na katerem naj bi se gradila... akcija za restavracijo Habsburžanov... prestol dežel, ki naj bi jih tvorile... del bivše nemške Avstrije ter južno... ške katoliške pokrajine. Nadvojvoda R... bert bo v bližnjih dneh odpotoval v A... riko, kjer bo organiziral propagan... istim ciljem. Ni še znano, če je na to... pristal Vatikan. Avstrijski emigranti p... pirajo to akcijo, za katero so se s... izjavile vse stranke. V Franciji se... zbirajo prostovoljske legije Avstrijc... se bodo borili za obnovo svoje dr...

Kadar se kaka nesreča ne dá v... praviti, je najpametneje jo pozabiti.
(Madame de Girar...

Neki ribič je dolgo stal ob potoku ne da bi kaj ulovil. Mimo je prišla že priletna gospodična, ki jo je ribič poznal in vprašala:

— Ste kaj ulovili?

— Niti eno! odvrne ribič.

— Koliko časa pa lovite?

— Več kakor pol ure.

— Pa imate toliko potrpljenja? se čudi staro dekle.

— Eh, kaj je to potrpljenje v primeri z vašim! odgovori ribič. Vi lovite že dvajset let ženina, pa ga še niste ulovili...

Jules Sauerwein o baltskih Nemcih

»Paris Soir« prinaša poročilo odličnega francoskega publicista Julesa Sauerweina o žalostni usodi baltskih Nemcev:

»Bil sem v Tallinu, najveselejšem mestu v tem času v Evropi. Nočni lokali so prepolni. Edino tragično sliko nudijo družine baltskih Nemcev, ki se zbirajo k zadnjim večerjam. Na mizi je nenavadno

JULES SAUERWEIN

mnogo jedi, pije in trka se vsevprek in med zdravicami točijo solze.

V zori 27. oktobra sem opazoval nemške izseljence, kako zapuščajo fijakerje, nekateri tudi avtomobile in se vkrcavajo v čolne, ki jih prepelje na ladje, na katerih se bleste veliki napisi: »Z radostjo do moči!« Porazdelili jih bodo po Poljski in vzhodni Nemčiji, kjer bodo nameščeni po sposobnostih, kakor jim je bilo javljeno...

Neki Estonec mi je pripovedoval, da je Nemcem uspelo, zavzeti 60% estonskih posestev. Nekateri estonski Nemci so odločno odbili preselitev v Nemčijo in se bodo raje učili estonščine ter ruščine, pa ostali na svojih tleh tam kot dobri državljani.

Na povratku v mesto sem se ustavil pred spomenikom, postavljenim Nemcem, ki so padli v vojni. Neka starka v črnem je pobožno poljubljala podnožje spomenika preden je odšla na ladjo, ki jo prepelje v Nemčijo. Prijatelj mi je dejal, da je to neka grofica.

Nemci odhajajo, prihajajo pa sovjetske čete. Videl sem jih od daleč. Rusi so se posebno branili, da bi jih kdo fotografiral. Spremljajo jih kakor vse sovjetske čete po dva komisarja. Doslej so odnošaji rdečih vojakov s prebivalstvom dobri.

Estonski ministri so mi rekli: Mislimo, da smo ravnali pametno. Doslej nimamo razlogov ne strahu, da bi se kesali.

Ali je Nemčija res preobljudena?

Na svetu je 72 suverenih držav. Največjo gostoto med evropskimi državami imajo Belgija, kjer pride na 1 km² 274 ljudi, slede Nizozemska s 247, Velika Britanija 195, Italija 141 in Nemčija 135 ljudi na 1 km². Če vštejemo kolonije, potem je seveda Nemčija najgosteje naseljena; takoj za njo je bila Poljska, dočim je Italija po zasedbi Abesinije in Albanije dobila dovolj življenjskega prostora. S kolonijami se njen količnik na 1 km² zniža od 141 na 13.9. Velika Britanija ima od vsega sveta 26% zemlje, Rusija pa 24.6% vsega sveta 26% zemlje, pa 24.6% delež na svetovnem prebivalstvu zavzema 8%, kitajski 20, nemški 4, japonski 3, italijanski 2%.

Nemška zunanja propaganda trdi, da je Nemčija prenaseljena. Doma pa uče narodno socialistični strokovnjaki, da ima vsak Nemec dovolj prostora za izživljanje. Prva zapoved v boju za narodno proizvodnjo v Nemčiji pravi: »Nemčija je po prostoru siromašna država, bogata je na prebivalstvu in vseh materialnih dobrinah, tako da lahko zagotovi prehrano narodu tudi na tem omejenem prostoru in proizvaja industrijske surovine v velikih množinah.«

Po aneksiji Sudetov so Nemci veliko število delavcev poslali v Rajh. Dotok delavnih moči iz dežele v mesta je v Nemčiji močan. Delavci prihajajo iz Italije, Jugoslavije, Madžarske in drugod, sploh pomanjkanje nemške delavne moči se slabo sklada s propagando o prenaseljenosti.

Druga stran je populacijska politika. Mussolini je n. pr. že 1919 napovedal, da bo Italija imela čez 20 let 60 milijonov ljudi. Danes vemo, da ima Italija s... z Albanijo le 44,105.000 prebivalcev... di nemški rasni propagatorji so se... v populacijskem razvoju. R. Kuc... profesor demografije na univerzi v... donu, pravi, da bodo imeli Nemci... le 77,031.000 ljudi.

V notranjosti svojih mej pro... Nemčija 83% življenjskih potrebščin. V... Britanija ima doma n. pr. le 25% po... ne prehrane! Na dobrem v tem po... so Rusija, ki ima doma 101%, D... 103, Jugoslavija 106, Bolgarija 109, R... munija 110, Madžarska 121, Kanada... Avstralija 214, Argentina 264, USA... 91% življenskih potrebščin. Nem... prizadeva, da še ostalih 17% pridel... ma. Iz bivših kolonij bi uvozila kaj... morala bi si poiskati tržišča drugod...

2570 lir v kravjem želodcu

To zgodbo prinašajo italijanski listi. Kmet Pagnani iz okolice Arcore v Zgor. Italiji se je dobre volje vrnil domov, saj je bil s prodajo kosa zemlje napravil dobro kupčijo. Zadovoljno je večkrat potipal debelo listnico v prsnem žepu, v kateri je tičala cela kupnina, natančno 2570 lir. Preden je stopil v hišo, se je spomnil, da mora še nakrmiti kravo. — Obilno je napolnil jasli, nato pa si je dal še opravka na dvorišču. Ko je čez čas v izbi odložil suknjič, pa je ves prestrašen opazil, da nikjer ni več denarnice. Pretaknil je vse kote, dvorišče, svisli in hlev. Zaman. Pa se je domislil, nemara je denarnica padla med krmo, ki jo je pokladal kravi, in krava je denarnico pogoltnila! Da, prav za gotovo. In takoj se je odločil žrtvovati kravo, jo odvezal in gnal k mesarju. Medtem so o nesreči z denarjem že zvedeli sosedje in se zdaj vsi zbrali pri mesarju, v napeti radovednosti. In res, ko je mesar kravo razparal in izvlekel želodec, je prišla na dan denarnica. Notri je bilo še kolikor toliko zdravih bankovcev za skupno 2440 lir, ostalih 130 lir pa je bilo že prebavljenih.

Vojna in štednja s papirjem

Vojna je v številnih deželah povzročila stisko v papirju, kar je imelo za nasledek zmanjšanje obsega časopisja. To stanje je nastalo tudi v državah, ki se v normalnih razmerah lahko preskrbijo s papirjem iz svojih kolonij, ki pa so zaradi omejitve pomorskega prometa zdaj primorane varčevati s potrošnjo papirja. Največje izvoznice lesa, Švedska, Finska, Norveška in Kanada bi na primer Anglijo lahko preskrbovale s papirjem oziroma celulozo, vendar je pa pred kratkim sklenila z Rusijo kompenzacijski dogovor, po katerem bo Anglija dobavljala cink in kavčuk v zameno za ruski les. Ta dogovor je najbrže zato postal potreben, ker Anglija prihrani s tem na ladijskem prostoru iz Kanade, ki je potreben za druge, v vojni preskrbi še važnejše blago.

Zanimivo je, da celo tako premožen list, kakor je angleški »Economist«, poziva svoje čitatelje, naj ne kupujejo lista v posameznih izvodih, ampak naj... nanj naročijo, da se ne bo tiskal... večjem številu kot je potreba in... na ta način pomagano varčevanju s... pirjem. Racioniranje papirja zaradi... v lesnem prevozu niso upeljale samo... skujoče se države, ampak tudi ve... tralnih držav, tako Italija in Madžarska...

Volja mogočneža je usoda slabotneža.

— Kaj pa je to tu?
— Veš, to je bil prvi očetov pacient...

Od polževe „hitrosti" do sončnega žarka

Na prvem mestu je navesti starost zemlje. Po astronomskih računih je prešlo od časa, ko se je naša premičnica kot žareča plinska krogla odgnala od sonca, 4000 do 5000 milijonov let. Ohlajati se je začela, kakor so mogli ugotoviti geologi s precejšnjo točnostjo, pred kakšnimi 1200 milijoni let. Pri tem gre torej za sila počasno dogajanje in notranjost naše zemlje je še vedno žareče tekoča.

Prvina radij razpada medtem ko izžareva. Gram radija se porabi sam od sebe na polovico v 1590 letih.

Kar se tiče najkrajših časov, vemo vsi, da zmorejo že navadni fotografski aparati 1-200 ali 1-300 sekunde. Kamere s tako zvanim zaporom na razpor zmorejo tudi 1-3000 sekunde. S takšnim momentom snemamo lahko že sliko dirjajočega avtomobila iz neposredne bližine.

Da bi ugotovili trajanje bliska, so zgradili posebne aparate, s katerimi so dognali, da traja ta reč prilično 1-10.000 sekunde. Neke izredno hitre fizikalne pojave snemajo na ta način, da osvetijo svetločutno plast s svetlobo poedine električne iskre, ki traja komaj 1-140.0000 sekunde. Najkrajše trajanje, ki ga pa niso več izmerili, temveč le računsko ugotovili, imajo zažarenja najmanjših delcev snovi, atomov v nekih električnih ceveh, ki so precej podobne radijskim žarnicam. Gre za čase okrog 1.100,000.000 sekunde!

Najmanjša brzina vsakdanjega, tako rekoč praktičnega življenja, je »brzina« lasne rasti. Na sekundo zrase človeški las za 3-10,000.000 cm. Razne rastline rasejo neprimerno hitreje, trst zraste v sekundi n. pr. za 5-10,000.000 cm. Lednik se premakne v eni sekundi povprečno za 8-10,000.000 cm. Najhitreje rasejo, kakor znano, razne gobe, in sicer za 8-1000 cm. Ledenik se premakne v eni sekundi pominuti. Ta rast pa traja seveda tudi le nekoliko minut.

Navadni polž, ki velja za posebno počas... žival, prepotuje v sekundi 9-100 cm, od pi... vodi preko različnih črvov in druge počas... gomazeče živali nepretrgana vrsta do najt... trejše živali, lastovke, ki opravi v sekundi... celih 60 m. Zvok leti več nego petkrat hitre... je, kajti na sekundo opravi nad 300 m. Top... niška krogla doseže brzino nad 1500 m v... sekundi in to je že »astronomska« številka... kajti mesec izmeri v sekundi n. pr. samo... 1000 m. Zemlja se na poti okrog sonca suče... že dosti hitreje, na sekundo prepotuje skoraj... 30 km. Rimska cesta se vrti že z brzino 300... km na sekundo in neke meglenice potujejo... skozi svetovno prostornino z brzino 1000 km... na sekundo.

Vse te brzine prekaša seveda največja br... žina, ki je sploh mogoča in ki jo ima svetlo... loba: 300.000 km na sekundo. Svetlobo pa... dobivamo od sonca, do katere samo se pe... ovinkih torej spet vrnili.

Šport

Občni zbor Atletske zveze kraljevine Jugoslavije

Jugoslovanska atletska zveza je sklicala za nedeljo v Ljubljano izredni občni zbor, ki je poleg običajnih vprašanj na občnih zborih reševal tudi vprašanje izpremembe pravil, naslova vrhovne zveze ter sedeža zvezne uprave. Izmed 56 klubov jih je bilo zastopanih s pravom glasa 50.

Po podani razrešnici stari upravi z inž. Gudmanom na čelu je prevzel vodstvo občnega zbora Ljubljančan Sancin kot najstarejši član.

Bojno razpoloženje je ustvarila kar prva točka: kako naj se naziva nova vrhovna zveza? Izmed treh predlogov, ljubljanskega, zagrebškega in beograjskega, je prodrl zagrebški. Vrhovna zveza dobi naziv »Atletska zveza kraljevine Jugoslavije«.

Kot sedež zveze so bila predlagana mesta Beograd, Ljubljana in Zagreb. Ker se tudi ti niso mogli zediniti, ali naj odloča absolutna ali relativna večina, je bil sprejet predlog Ljubljančana Vodiška, da naj bo po prvem glasovanju zadnje izloči, nato naj se še enkrat izbira med preostalima dvema mestoma, ako prvič nobeno ne dobi absolutne večine. V prvem glasovanju je zmagala Ljubljana pred Zagrebom in Beogradom (24 : 20 : 6). Radi pozne ure pa je bil neposredno nato občni zbor prekinjen do popoldneva, ko je v finalnem glasovanju zmagal Zagreb nad Ljubljano (25:22).

Glede izpremembe pravil, je prodrl beograjski predlog. Ustanovljene bodo tri nadzorne zveze, od katerih bo dala vsaka po tri delegate v vrhovno zvezo, v katero pridejo razen tega še predsednik s tremi odborniki, ki bodo izvoljeni na občnem zboru.

Pri volitvi upravnega odbora AZKJ delegati slovenskih klubov niso nastopali složno, kakor pri vseh poprejšnjih glasovanjih. Na predlog Beograjčana Simića je bil s 26 proti 23 glasovom izvoljen za predsednika Veljko Ugrinić, za tajnika Oto Fuchs, za blagajnika Zvonko Marijan, za teh. ref. Milan Krajačić.

Med slučajnostmi je bilo med drugim rešeno, da bo atletski dvoboj med mariborskim Železničarjem in splitskim Hajdukom za 3. in 4. mesto v državnem prvenstvu prihodnje leto pod dosedanjimi pogoji.

TABLICA SLOVENSKO-HRVATSKE LIGE

Po končanem jesenskem prvenstvu v slovensko-hrvatski ligi, pri čemer pa še ni upoštevana prekinjena tekma Gradjanski—Hajduk, izgleda prvenstvena tablica tako-le:

Gradjanski	8	7	1	0	36:2	15
Sašk	9	6	2	1	17:12	14
Hašk	9	6	1	2	22:16	13
Hajduk	8	4	1	3	19:12	9
Concordia	9	4	1	4	20:19	9
Slavija (O)	9	3	3	3	18:24	9
Ljubljana	9	2	3	4	19:27	7
Bačka	9	2	1	6	12:25	5
Split	9	2	1	6	7:19	5
Slavija (V)	9	0	2	7	5:19	2

MADŽARSKI PREDLOG ZA SE CUP

Madžari so predlagali reorganizacijo konkurence za SE cup, iz katerega sta doslej izpadli Avstrija in Češko-slovaška. Predlagajo, da naj bi se izločila tudi Švica, v bodoče naj bi tekmovale v tem pokalnem tekmovanju Madžarska, Italija, Romunija in Jugoslavija. V smislu predloga naj bi prišlo do sestanka zainteresiranih držav v Beogradu, kjer naj bi se rešile še vse podrobnosti.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.— Dražbe, preklici, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vposlati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din

Razno

NOGAVICE (lastni izdelek), rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo, pletenine, najcenejše »Mara«, trgovina A. Oset, Koroška c. 28 (poleg tržnice). 9879-1

Ta CVETLIČNI MED (lipov) od din 15.— naprej. Ostrepjuko, čebelarstvo, Gosposka 13, zaloga čebelarskega društva v Mariboru, Zrinjskega trg 9. 9789-1

DOKOLENICE, nogavice, aktovke, kovčege, šolske torbice, ovratnike in revice za pse itd. priporoča Kravos, Aleksandrova 13. 9964-1

SEMENSKO PŠENICO ječmen in rž oddaja Kmetijska družba, Meljska c. 12. 10084-1

Hišni posestniki in najemniki preglejte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP, MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

STRIŽENJE 3 britje 2 din. Obiščite najcenejšega frizerja v Mlinski 8. 10243-1

VENCE šopke itd. po naročilu. Zmerne cene. Vrtnarstvo Jemec, Prešernova ul. 10514—1

ZA GROBOVE nagrobne križe, svetilke in razne druge potrebščine dobite pri tvrdki Justin Gustinčič, Kneza Koclja ul. 14. 10294-1

HIJACINTE, TULIPANE, ČEBULICE, MAČEHE nudi Vrtnarstvo, Jemec, Prešernova ul. 10515—1

DAMSKE PLAŠČE hubertuse, volno, koce, odeje, pletenine kupite vedno najugodneje v trgovini Srečko Pihler, Gosposka 5. 10568-1

Oglašujte!

DOBRO IN POCENI! Riž, kava, čaj, čokolada, likerji pri »Kavalirju«, Gosposka 28 10646-1

DANES IN JUTRI pojedina krvavih in jetrnih klobas lastnega pridelka. Izborna vina. — »Prešernova klet« v Gosposki ulici. 10592-1

DAJEM NA ZNANJE da gosp. Pahernik Franc, Maribor, Jerovškova 15, ni bil nikoli pri meni navstavljen in zaradi tega ni upravičen v mojem imenu sprejemati nikakih naročil in plačil. Radio-Starkel, Maribor, Trg svobode 6. 10607-1

NAJBOLJŠA VINA jeruzalemska in tuokoliška po zmerni ceni, čez ulico znaten popust kakor vedno pri »Senici«, Kneza Koclja ulica. Vsako soboto in nedeljo kašnate klobase, pečenice in drugo. 10610-1

DREVI IN JUTRI na praznik pojedina najboljših krvavic in jetrnih klobas. Se priporoča gostilna Möscha, Stolna ulica 8. 10624-1

5000 din lahko tudi knjižica Poštne hranilnice, išče poštena dama. Garantira z nepremičnino. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »A. L.«. 10652-1

DOBRO VINO od 5 l naprej po 6 in 8 din toči Puh, Meljski hrib 60, ob Dravi. Steklenice se lahko oddajo Gregorčičeva ul. 8-I. ali v knjigarni, Gosposka 28. 10625-1

KRZNARSTVO V. ŽELEZNIK Kopališka ul. 2 Vas vljudno vabi na prost ogled najnovejših kožuhovinastih in krznenih vzorcev

GOSTILNA BALKAN! Danes in jutri pojedina jetrnih klobas in pečenic. Prvovrsten sladek vinski mošt. Za obilen obisk se priporoča Šetina. 10628-1

DRUŽABNIKA (-CO) sprejmem v dobro vpeljano podjetje. Potreben kapital din 50.000. Ponudbe pod »Podjetnost« na upravo »Večernika«. 10629-1

Čitajte „Večernik“

ELEKTROINŠTALACIJE novih stavb, popravila vseh vrst aparatov izvršuje po konkurenčnih cenah. Elektro-Sinič, Meljska 1. 10591-1

Posest

HIŠA nova stanovanjska, trgovska, letni donos 48.000, ugodno naprodaj. Ponudbe pod »450.000« na upravo »Večernika«. 10631-2

POSESTVO v bližini Maribora kupim takoj. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Do 250.000«. 10651-2

Kupim

STANOVANJE v sredini mesta oddam dvema odraslima osebama. Dve sobi, kuhinja, parket, elektrika in vodovod. Gregorčičeva ul. 23-I. 10611-3

Prodam

RADIO poceni naprodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 10405-4

ŠIVALNI STROJ nov, naprodaj, in razni drugi predmeti. Tezno, Prešernova ul. 5. 10582-4

DVE ŽELEZNI POSTELJI zložljivi, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 10588-4

OTROŠKI VOZIČEK poceni naprodaj. Prah, Vatova ul. 1, kolonije 10602-4

POCENI NAPRODAJ lepa, skoraj nova spalnica, temnosiva športna obleka, lep črn zimski plašč za večjega gospoda in polcilinder. Koseskega 85, magdalenska četrt 10613-4

NAPRODAJ nov pogrezljiv damski šivalni stroj »Singer«. Odplačilo po dogovoru. Naslov: Nasipna ulica 78, Pobrežje. 10614-4

HARMONIKA klavirska, popolnoma nova, ugodno naprodaj. Cankarjeva ul. 28, Pobrežje. 10603-4

AVTO dobro ohranjen, 4-sedežen, za din 6500 naprodaj. Betnavska cesta 1. 10637-4

OREHOVA SPALNICA in kuhinja naprodaj. F. Pečnik, mizarstvo, oKroška c. 39. 10640-4

Stanovanje

STANOVANJE lepo sončno, eno- ali dvosobno, oddam. Ptujska c. 33, pri postajališču Tezno. 10444-5

STANOVANJE oddam za 500 din. Kosarjeva ul. 38. 10563—5

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam eni ali dvema osebama. Koroška c. 43. 10581-5

DVOJNO STANOVANJE soba, kuhinja, pri postajališču Tezno, Maistrova ul. 1 takoj oddam, eno za 200, druga za 260 din. 10585-5

STANOVANJE lepo, sončno, v Slovenski ul. 39, oddam s 1. decembrom. Povprašati Gospojna ulica 13, Schmidt. 10589-5

STANOVANJE dve sobi, kabinet, kuhinja in pritikline oddam takoj ali s 1. decembrom. Vprašati: Vrabl Franc, Radvanjska 24. 10590-5

LEPO STANOVANJE 2 sobi, kuhinja, kopalnica z vsemi pritiklinami oddam. Beograjska ul. 34. 10599-5

STANOVANJE lepo, dvosobno oddam takoj ali pozneje za din 350.—. — Mejna 22. 10600-5

STANOVANJE dvosobno s kabinetom oddam s 15. novembrom. Melje Einspielerjeva ulica 24. 10615-5

H. de Vere-Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN 54

»Toda pomislite vendar na nevarnost, ki grozi vam in drugim.«

»Zase bom že skrbel, drugih ljudi pa ne ni.«

»To je vse prav lepo in prav,« pravi Gudmansson, »toda moja dolžnost —«

»Če komurkoli zinete besedo o tem, vas ubijem,« pravi Magnus. »To drži, o tem ne izgubljam več besede. In zdaj preideva k poslovnim stvarem.«

Stefansson je začel govoriti o Gudmundssonu, ki je pred nekaj dnevi odšel iz Reyhjavina, in ki o njem odtlej nobenega glasu več; toda Magnus za njegovo pripovedovanje ni pokazal niti najmanjšega zanimanja. Naj bo z Gudmundssonom kar hoče!

Šele nekaj dni se je »Ingolfjur« vračal, ko je z Magnusom na krovu.

Ob devetih zjutraj so prispeli v Skarsholm, in prvo, kar je Magnus tam slišal, je bilo, da je Švala izginila. Noben čoln ni izplul na lov — nihče ni ničesar delal. Zadnje štiri dni je bilo vse vaško prebivalstvo na nogah in iskalo, preiskovalo okolico, dolino Floke, holme in obalo.

Iskati je na Fulmarju — na to ni nihče pomislil — prav tako, kakor ni nikomur padlo v glavo, da bi pogledal, ali kak čoln manjka. Helga edina je slutila, kaj se je utegnilo zgoditi, toda ker ni vedela za Ericssonovo skrivališče in ker je Magnusu obljubila, da o tem nikomur ne črhne besedice, je molčala. Magnus je pogodil resnico takoj in hotel v pristanišče.

Da, čolna ni bilo! »Helga« se je pozibavala na valovih, toda priklopnega čolna ni bilo. Nikoli ne bi prišel na misel, da je Švala sposobna storiti kaj takega — ona je torej že štiri dni na Fulmarju — sama z Ericssonom!

Sedel je sam na isto skalo, na kateri sta tedaj sedela Švala in Ericsson.

Odšla je k njemu, vse je vrgla od sebe — svoje življenje, svoj glas, vse.

Magnus je bil v takih stvareh malo starinskih nazorov; razen tega je bila Švala njegova sorodnica, in vsak madež na njeni časti je pomenil tudi madež na njegovi.

Toda moral je delati, in sicer takoj. — Nekaj mora storiti, da je privede nazaj ali, če bi to ne šlo, da zakrije sramoto. Videl je neizogibno usodo moža pred seboj, ki ga je hotel negovati in čuvati, tvegajoč celo nevarnost, da deli usodo z njim.

Toda kaj more storiti?

Nenadoma se mu je rodila misel. Gunnarssona še vedno ni bilo nazaj z iskanja svoje hčerke; prav tako Surssona, Briema in večine drugih mož. Gunnarsson jim je plačal pet kron dnevno in je obljubil tistemu, ki mu prvi prinese vest o izgubljeni, posebno nagrado tisoč kron.

Edino pastor Olssen, ki je bil slaboten, se ni udeležil iskanja — on je prispeval samo svojo molitev, da bi se vse obrnilo na dobro.

Srečno naključje je hotelo, da je bil pastor Olssen prvi človek, ki ga je Magnus srečal na svoji poti. Prijel je pastorja za roko in ga odpeljal vstran na pusto, prazno stezo. In tu je Magnus povedal pastorju vso žalostno zgodbo.

»In ona je šla k njemu!« pravi Olssen, ko je Magnus končal. Bil je človek, ki ga ni bilo lahko ganiti; toda zdaj je podlegel. Njegove oči so se svetile, in visoko se je vzravnal, da bi bil videti večji. »Kakšna žena!« ...

»In zdaj se popeljem tja k njima,« je pojasnil Magnus. »In vi morate z menoj. Vse je zavrgla, toda eno je še mogoče rešiti, in to morate rešiti vi.«

Olssen je razumel.

»Pojdem z vami,« je dejal.

Šla sta v pristan, in Magnus je odvezal neki čoln in razpel jadra. Pastor je vstopil, in Magnus, ki se je istočasno posluževal vesla in jadra, je zakrmaril v isto smer, kakor pred dnevi z Ericssonom.

Medtem se je približalo poldne. Veter, ki je zadnje dneve pihal z juga, se je preokrenil proti jugozapadu, in daleč na obzorju je puščal za seboj vrsto belih oblačkov, ki so bili videti v globoki modrini neba še bolj beli kakor truma labodov.

Ko sta se bližala Fulmarju, so jima vzletele nasproti trume galebov; in morske lastavice so švigale mimo čolna. Magnus je težko dihal.

Kje je čoln, s katerim je prišla sem-kaj Švala? Ležati bi moral nekje na bregu — toda nikjer ni bilo niti sledu o njem. Čoln je zadel ob breg, moža sta izstopila in potegnila lahko vozilo na suho. Potem sta hitela, Magnus naprej, proti votlini.

Votlina je bila prazna.

Toda Švala je bila tu, kajti na rjuhah, ki so ležale skrbno zravnane v nekem kotu, je ležalo beločrno pisano pero. Ericsson ga je bil našel nekega dne na pečinah in ga dal Švali, ki ga je odtlej vedno nosila na svojem širokokrajnem klobuku.

Magnus je dvignil pero in ga zamišljeno držal v roki. Potem je hitel, ne da bi zinil besedo, iz votline, in plezal na ravnino. Pastor je plezal za njim.

Nikogar ni bilo tam.

Z ravnine je bilo mogoče pregledati vsak kotiček Fulmarja, in odtod se človek ne bi mogel skriti pogledom. Toda ničesar ni bilo videti razen galebov, čeri in valov, katerih glasovi so se dvigali k njima kakor tužen rekviem.

Magnussove oči so potovale s Fulmarja po prostrani sinji daljavi Fjorda, v obupni nadi, da uzre nekje kako jadro ali kakršen koli znak za njima, ki sta tako skrivnostno izginila. Toda nikjer ni bilo ničesar videti.

Poldne je začaralo ves svet v svoj žar; celo gabeli so mirovali. Samo daleč zgoraj v čistem modrem zraku je letela jata sinjih ptic proti jugu, soncu nasproti.

In neizmerno modro morje je pokojno dremalo pod neizmernim modrim nebom.

KONEC

Če hočete biti v resnici dobro in poceni oblečeni, kupite

v Češkem magazinu pri glavni policiji

kjer dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga za damske in moške plašče, obleke, kostume, hubertuse, financarske, oficirske in železn. uniforme.
Velika odprodaja ostankov. Krojaške potrebščine!

Koliko zavarovancev ima KARITAS?

(32.000!)

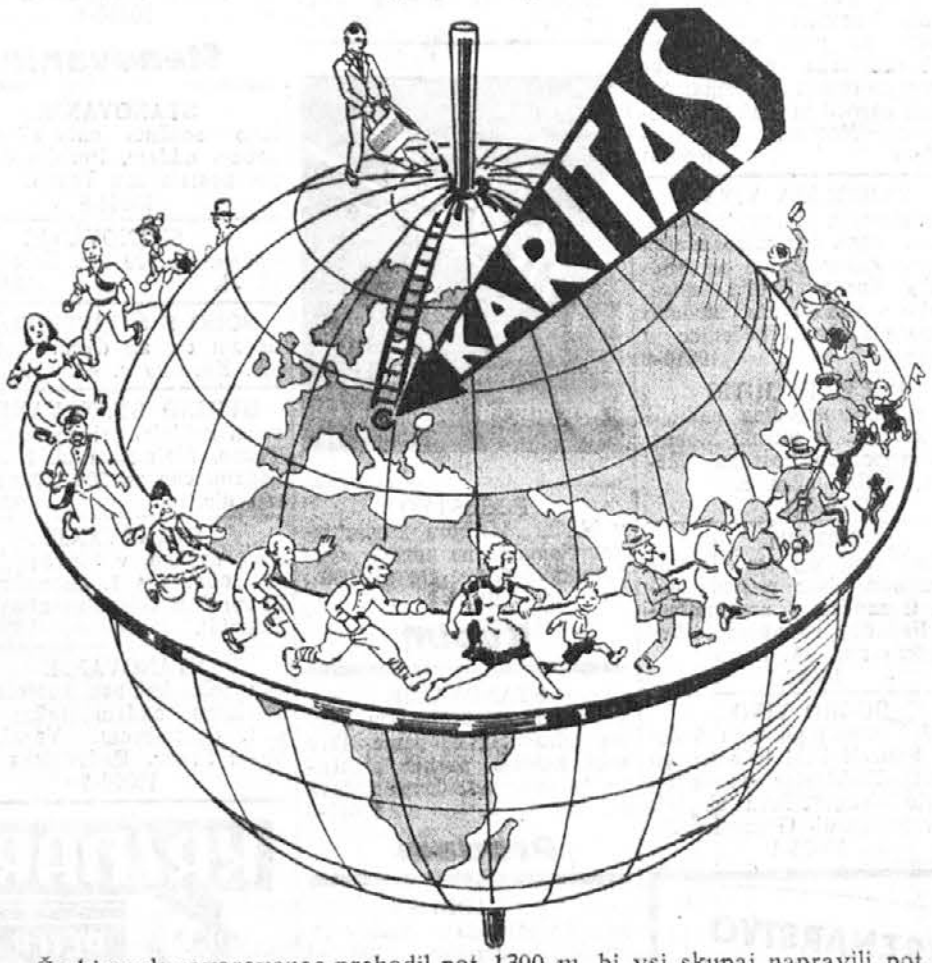

Če bi vsak zavarovanec prehodil pot 1300 m, bi vsi skupaj napravili pot okoli sveta! ***Po 15. novembru 1939 bo že prepozno!***

Vsi, ki ste rojeni l. 1860, 1865, 1870, 1875, 1880, 1885, 1890, 1895, 1900, 1905, 1910, 1915, 1920, 1925, 1930 (in še niste zavarovani pri KARITAS), pristopite v KARITAS najkasneje do 15. novembra 1939. Pozneje bo za vas zavarovanje dražje!

Posmrtnina | Dota | Starostna preskrba

Jamstvo: nad 100,000.000 din

KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice
KARITAS, Maribor, Orožnova 8

STANOVANJE
oddam za 500 din. Vprašati »Sofra«, Gregorčičeva 24. 10563-5

SOBO IN KUHINJO
oddam takoj. Vprašati Glavni trg 19. Maribor. 10617-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, lepo, sončno v novi stavbi poceni oddam. Tržaška cesta 1, bife Šramel. 10620-5

STANOVANJE
sončno, soba in kuhinja, oddam. Vprašati Peinkiher, Sp. Radvanjska št. 20, Nova vas. 10623-5

DVE STANOVANJI
eno- in dvosobno oddam s 1. ali 15. novembrom. Tržaška cesta 46. 10630-5

STANOVANJE
trosobno, s kopalnico in vsem komfortom oddam v vili v bližini centra s 1. decembrom. Ponudbe pod »Mir in sonce« na upravo »Večernika«. 10632-5

STANOVANJE
3 sobe, kopalnica, predsoba, oddam. Maistrova 16/II., vrata 7. 10633-5

STANOVANJE
dvosobno, kompletno, oddam s 1. decembrom. Vprašati stavbena pisarna Vrtna ulica 12. 10634-5

STANOVANJE
sončno, oddam. Zrkovska 35, Pobrežje. 10635-5

STANOVANJE
enosobno, oddam. Vprašati Aleksandrova cesta 26/I. 10636-5

STANOVANJE
soba, kuhinja in shramba v novi stavbi na periferiji, poceni oddam takoj. Naslov v upravi »Večernika«. 10642-5

SOBO IN KUHINJO
oddam za 200 din poštenemu plačniku. Studenci, Vodnikova 28. 10639-5

Sobo odda

NA VSO OSKRBO
sprejmem dva gospoda. Frančiškanska ul. 21-I. 10584-7

SOBO
strogo separirano, z uporabo kopalnice in hrano oddam. — Glavni trg 24-III. levo. 10597-7

SOBICO
opremljeno, oddam. Delavska ul. 51. 10598-7

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhodom oddam z vso oskrbo boljši osebi Tržaška 18, gostilna. 10601-7

NA VSO OSKRBO
sprejmem takoj tovarniškega delavca. Meljska 29. 10604-7

SOBO
lepo, separirano, z vso oskrbo oddam takoj. Jerovškova ul. 19, pritličje desno (Magdalenska). 10609-7

ZA SOSTANOVALKO
v čisti kabinet z vso oskrbo išče boljša rodbina pošteno gospodično. Cankarjeva 14, pritličje, vrata 3. 10619-7

Pletenine, zimsko perilo v bogati izbiri po najnižjih cenah pri **„Lama"** Jurčičeva ul. 4. — Prost ogled!

OPREMLJENO SOBO
za dve osebi, s strogo separiranim vhodom, oddam. Ev. s hrano. Vprašati Aleksandrova 13, Studenci. 10621-7

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhodom, kopalnico, oddam s 15. novembrom. Dalmatinska 26. 10658-7

NA VSO OSKRBO
sprejmem gospoda. Koroška cesta 41. 10618-7

SOBO
prazno, separirano, elektr. luč, oddam. Zg. Radvanje 97, zraven tovarne svile. 10622-7

OPREMLJENO SOBO
oddam. Koseskega 39. 10627-7

NA STANOVANJE
in hrano sprejmem gospoda. Prost vhod. Einspielerieva 26. 10643-7

Iz lastne pletarne jopice, puloverje za odrasle in otroke **„Luna"** krasne damske obleke najnovejših modelov

DVE SOBI
primerni za pisarno ali obrt oddam. Vpeljan plin in elektrika. Vprašati Aleksandrova 30, v brivnici. 10644-7

NA VSO OSKRBO
sprejmem dve gospodični, kakor tudi več oseb na domačo hrano. Meliska cesta 31/I., desno. 10645-7

OPREMLJENO SOBO
takoj oddam. Taborska ul. 8. 10649-7

NA STANOVANJE
in hrano sprejmem gospodično. Cankarjeva 18, pritličje. 10654-7

Stanovanje išče

SOBO IN KUHINJO
iščeta zakonca brez otrok za 1. december. Magdalenski okraj. Točen plačnik. Taborska 20, Dalmatinska gostilna. 10616-6

Sobo išče

MAJNO SOBICO
s štedilnikom iščem za 1. november. Pismene ponudbe p. »Sobica« na upravo »Večernika«. 10587-8

Službo dobi

PEKOVSKEGA VAJENCA
sprejme pekarna Kappel, Rače. 10596-9

VAJENCA
z malo maturo sprejme takoj radio-trgovina. Naslov v upravi »Večernika« 10606-9

Nudim primerno službo
ZA POSOJILO
5000—20.000 din. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Uradnik«. 10641-9

UČENCA
z malo maturo sprejme manufakturna trgovina. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Učenec«. 10655-9

Službo išče

PRIVATNI URADNIK
v pok. želi poldnevne zaposlitve pri kakršnem koli podjetju za urejevanje knjigovodstva in druga pisarniška dela. Naslov in reference v upravi »Večernika«. 10546—10

INTELIGENTNA GOSPA
išče mesto gospodinje pri starejšem samostojnem gospodu ali uslužbeni dami. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zaupanje«. 10612-10

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor. Vetrinjska ul. 34
Ljubljana. Prešernova ul. 40

NATAKARICA
27 let stara, simpatična in čedna, išče primerno nameščenje. Prevzame gostilno ali točilnico na račun. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zanesljiva in zmožna«. 10638-10

PRODAJALKA
išče mesta, poloči lahko kavcijo, gre tudi na deželo. Sagadin Tilčka, Koroška c. 21, Maribor. 10650-10

Pouk

NEMŠČINO
poučuje diplomirana učiteljica. Aleksandrova 19/I. 10653-13

V najem

GOSTILNO IN MESARIJO
z vsem inventarjem ter 9 oralov njiv v večjem kraju v Dravski dolini dam v najem. Ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »1. januar 1940«. 10647-15

Dopisi

Vdovec
neodvisen in samostojen, srednjih let, želi znanja s srednje staro gospodično ali vdovo. Biti mora pridna gospodinja, ki ima veselje za gostilno. Cenj. ponudbe na upravo pod »Bodočnost«.

Zlato in srebro,
briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup
M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

OKASA
tablete
Pri spolni slabosti lahko poskusite
OKASA
tablete za moške
100 komadov din 220·—
proti povzetju
Zastopnik: Lekarna Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846/38

Spomnite se CMD!

KAZINO

Pričet... kom... 1940

oddamo v večleten najem povečano in preurejeno tovarniško restavracijo na Jesenicah. Le seriozni interesenti naj se z lastnoročnim življenjepisom (z navedbo družinskih in premoženjskih razmer, strokovnih izpričeval in znanja jezikov) obrnejo na naslov: Kranjska industrijska družba, Jesenice-Fužine, ki jim bo nato poslala razpis s podrobnimi pogoji.

Otvoritveno naznanilo!

Slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem **otvorila GOSTILNO V STUDENCIH,** Cesta na brod 3 podaljšana Obrežna cesta 104.
Nudila bom cenj. gostom vedno ... lična jedila in pijače poceni in dobro. — Prisrčno vabljeni ter dobrodošli! — Se priporoča **Katra Stehlik,** krčmarica.

Pohištvo!
E. ZELENKA
Ob prenovitvi tvrdke nam je ... mogoče po izredno nizkih cenah ... najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!
tovarna pohištva, tapetništvo in stanovanjske opreme
MARIBOR, Ulica 10. oktobra 5

Ob tragični smrti blagopokojne gospe

Udovičeve

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, čč. duhovščini, pevskemu društvu in godbi, ki so ji izkazali poslednjo čast, istotako onim, ki so nam ob tej bridki izgubi izrekli sožalje.

Franc Udovič, otroci ter ostalo sorodstvo.

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11. 409.